

Հավելված՝
Հայաստանի Հանրապետության Շիրակի
մարզի Գյումրի համայնքի ավագանու
2016թվականի դեկտեմբերի 12-ի N 216-Ն որոշման

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶ ԳՅՈՒՄՐԻ ՀԱՄԱՅՆՔ

ԳՅՈՒՄՐԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ
ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳԻՐ
(2017-2021թթ.)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶ

**ԳՅՈՒՄՐԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
2017-2021 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ**

ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳԻՐ

Կազմել է՝ համայնքի ղեկավար՝ _____ /Ս.ԲԱԼԱՍԱՆՅԱՆ/

Հաստատվել է համայնքի ավագանու 2016 թվականի դեկտեմբերի 12-ի N 216-Ն որոշմամբ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1. Համայնքի իրավիճակի գնահատում

1.1 Աշխարհագրական դիրքը, պատմական համառոտ ակնարկ	6
1.2 Զբոսաշրջային հետաքրքրություն ներկայացնող պատմական և մշակութային հուշարձաններ.....	8
1.3 Ժողովրդագրություն և սոցիալական կազմ.	9
1.4 Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ.	10
1.5 Ձեռնարկություններ.....	11
1.6 Առողջապահական հաստատություններ.....	12
1.7 Քաղաքաշինություն և ճարտարապետություն.....	12
1.8 Բնակկոմունալ և շրջակա միջավայրի պահպանություն	14
1.9 Բնակվոնություն և համապիրություններ.....	20
1.10 Տրանսպորտ, ճանապարհային տնտեսություն.....	22
1.11 Գովազդ, առևտուր և սպասարկում.....	23
1.12 Կրթություն.....	25
1.13 Մշակույթ, երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքներ.....	26
1.14 Ֆիզկուլտուրա և սպորտ	27
1.15 Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների (ՈԻԹՀՍ) վերլուծություն.....	28

2. Համայնքի տեսլականը, ռազմավարությունը և համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի գերակայությունները

2.1 Համայնքի տեսլականը	30
2.2 Համայնքի զարգացման ռազմավարությունը	31
2.3 Համայնքի զարգացման 2017-2021 թվականների գերակայությունները.....	31

3. Համայնքի տարածքում նախատեսվող (շարունակվող) հանրապետական և մարզային, միջհամայնքային համագործակցության և այլ ծրագրեր ու միջոցառումներ

3.1 Հանրապետական և մարզային ծրագրեր.....	32
--	----

3.2 Միջհամայնքային ծրագրեր.....	34
3.3 Այլ ծրագրեր և միջոցառումներ.....	34

4. Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի վելուծում, գնահատում և կանխատեսում, համայնքային սեփականություն համարվող շենքերի, շինությունների և հողամասերի օտարման հնգամյա ծրագիր

4.1 Համայնքի 2015-2016թթ. բյուջեների մուտքերի ցուցանիշները և 2017-2021թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումը....	36
4.2 Համայնքային սեփականություն համարվող շենքերի, շինությունների և հողամասերի օտարման հնգամյա ծրագիր.....	42

5. Ոլորտային ծրագրեր

5.1 Քաղաքաշինություն և ճարտարապետություն.....	43
5.2 Բնակկոմունալ և շրջակա միջավայրի պահպանություն.....	48
5.3 Բնակարկություն և համապիրություններ.....	53
5.4 Տրանսպորտ.....	55
5.5 Գովազդ, առևտուր և սպասարկում.....	56
5.6 Կրթություն.....	56
5.7 Մշակույթի և երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքներ.....	59
5.8 Ֆիզկուլտուրա և սպորտ.....	63

6. Համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի մոնիթորինգ

Հավելվածներ

Հավելված 1.	68
Հավելված 2.	69
Հավելված 3.	70
Հավելված 4.	71
Հավելված 5.	72
Հավելված 6.	73

Հավելված 7.		79
Հավելված 8.		80
Հավելված 9.		89
Հավելված 10.		93
Հավելված 11.		94

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության Ծիրակի մարզի Գյումրի համայնքի 2017-2021թթ. հնգամյա զարգացման ծրագրի (այսուհետ՝ Ծրագիր) ընդունման նպատակն է սահմանել համայնքի տեսլականը 2021 թվականին, այդ տեսլականին հասնելու ռազմավարությունը և հիմնական նպատակները:

Համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագիրը մշակելիս հաշվի են առնվել համայնքի առկա ռեսուրսները (ակտիվները), պարտավորությունները, տեղական առանձնահատկությունները, երկրի տնտեսական և քաղաքական առկա իրավիճակը, ինչպես նաև առաջիկա զարգացումների կանխատեսումները: Զարգացման ռազմավարության և գերակայությունների սահմանման ժամանակ ցուցաբերվել է ինտեգրացված մոտեցում (տնտեսական, սոցիալական, շրջակա միջավայրի և այլ գործոններ):

Հնգամյա զարգացման ծրագիրը կազմված է վեց բաժիններից՝

1. Համայնքի իրավիճակի գնահատում.
2. Համայնքի տեսլականը, ռազմավարությունը և համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի գերակայությունները.
3. Համայնքի տարածքում նախատեսվող (շարունակվող) հանրապետական և մարզային, միջհամայնքային համագործակցության և այլ ծրագրեր ու միջոցառումներ.
4. Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի վելուծում, գնահատում և կանխատեսում, համայնքային սեփականություն համարվող շենքերի, շինությունների և հողամասերի օտարման հնգամյա ծրագիր.
5. Ոլորտային ծրագրեր.
6. Համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի մոնիթորինգ:

Ծրագրի նախագծի հիմք է հանդիսացել «Բալասանյան» դաշինքի նախընտրական ծրագիրը, ինչպես նաև պետական, մարզային, տարածաշրջանային ռազմավարական նշանակության այլ ծրագրեր:

Ծրագրի մշակմանը մասնակցել են համայնքապետարանի աշխատակազմի բոլոր ստորաբաժանումները, քննարկվել և հաշվի են առնվել հանրային լուսմների արդյունքում ընդունելի համարված բոլոր առաջարկությունները:

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

1.1 Աշխարհագրական դիրքը, պատմական համառոտ ակնարկ

Համայնքի տարածքը կազմում է 4429 հեկտար:

Համայնքն ունի աշխարհագրական հարմար դիրք, որը ակոսվում է Չերքեզի, Զաջուռի և այլ ձորերով: Ռելիեֆը հարթավայրային է՝ ծածկված լճագետային և հրաբխային շուրջ 350մ հզորության նստվածքներով:

Գյումրու օդը կազդուրիչ է ու առողջարար, բուսականությունը տափաստանային է, գետահովիտներում աճում են ակացիա, թխկենի, հացենի և այլ ծառատեսակներ: Քաղաքը տարեկան ստանում է մոտ 2500 ժամ արեգակնային լույս և ջերմություն: Մեծ է հորդաբուխ աղբյուրների քանակը, որոնք միասին մեկ վայրկյանում տալիս են 1200 լիտր ջուր:

Համայնքի մոտով հոսում է Հայաստանի Հանրապետության ջրառատ գետերից մեկը՝ Ախուրյանը: Գյումրին գտնվում է 8-9 բալանոց սեյսմիկ գոտում: Այստեղ 1840թ. հունիսի 20-ին, 1846թ. մարտի 22-ին 1926թ. հոկտեմբերի 29-ին, 1988թ. դեկտեմբերի 7-ին տեղի են ունեցել աղետալի երկրաշարժեր՝ մարդկային մեծ զոհերով և նյութական կորուստներով:

Գյումրի համայնքի տարածքը գտնվում է կլիմայական ցուրտ գոտում, որտեղ հունվարի միջին ջերմաստիճանը տատանվում է -5°C մինչև -12°C , հուլիսին միջին ամսական ջերմաստիճանը՝ 16°C և ցածր: Ձմեռը ցուրտ է, կայուն, և երկարատև ձյան ծածկույթը սկսվում է նոյեմբերի վերջից և վերջանում ապրիլի 2-րդ տասնօրյակում:

Գարունը երկարատև է, ցուրտ: Յրտահարությունները միջին տվյալներով վերջանում են մայիսի 2-րդ կեսից: Ամառը կարճ է, զով և խոնավ՝ փոփոխական եղանակով: Աշունը սառն է: Առաջին կեսում գերակշռում է քիչ ամպամած տաք եղանակը, երկրորդ կեսը փոփոխական է: Աշնանային ցրտահարությունները սկսվում են սեպտեմբերի վերջին և հոկտեմբերի սկզբին:

Շրջակայքը հարուստ է շինանյութերով՝ տուֆով, բազալտով, դիատոմիտով, կավով, սևահողային արգավանդ դաշտերով:

Գյումրին իր անվանումը վերցրել է Ախուրյան գետի Գումրիգետ վտակի անվանումից, որը հոսում է քաղաքից ոչ հեռու:

Այս տեղանքում մարդիկ բնակվել են սկսած մ.թ.ա. VI դարից: Այս մասին հիշատակել է հին հույն պատմիչ Քսենոփոնը:

Հայկական մատենագրության մեջ Կումայրին (Գյումրու հնագույն անվանումն է) առաջին անգամ հիշատակվում է 773-775թթ.՝ արաբական տիրակալության դեմ ապստամբության հետ կապված: Միջին դարերում Կումայրին արդեն խոշոր բնակավայր էր: 1804թ. ռուս-պարսկական պատերազմի ժամանակ (1804-1813թթ.) Կումայրին մտնում է Ռուսաստանի Կայսրության կազմի մեջ: 1837թ. քաղաքից ոչ հեռու հիմնադրվում է ռուսական ամրոց, նույն թվականին էլ Կումայրի է այցելում կայսր Նիկոլայ I-ը, և Կումայրին վերանվանվում է Ալեքսանդրապոլ՝ ի պատիվ կայսրուհի Ալեքսանդրայի:

1840թ. Ալեքսանդրապոլը պաշտոնապես դառնում է քաղաք, իսկ 1850թ. դառնում է Էրիվանի գավառի Ալեքսանդրապոլի շրջանի կենտրոն: Շուտով, լինելով սահմանային բերդ-քաղաք, Ալեքսանդրապոլը դարձավ առևտրի և արհեստների կարևոր կենտրոն, հայ մշակույթի խոշորագույն կենտրոն Անդրկովկասում:

1899թ. Թիֆլիս-Ալեքսանդրապոլ, Ալեքսանդրապոլ-Երևան երկաթուղային գծի կառուցումից հետո, որը 1906թ. ձգվեց մինչև Ջուղա և հետո դեպի Թավրիզ, Ալեքսանդրապոլը դարձավ կարևորագույն երկաթուղային հանգույցներից մեկը:

Դա շրջադարձային պահ էր քաղաքի սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքում: Թիֆլիսից և Բաքվից հետո Ալեքսանդրապոլը համարվում էր երրորդ ամենամեծ և ամենակարևոր առևտրային կենտրոն Կովկասում:

1924թ. Ալեքսանդրապոլը վերանվանվեց Լենինական, իսկ 1991թ. սկզբին՝ Կումայրի: 1991թ. սեպտեմբերի 21-ի Հայաստանի անկախության հռչակումից հետո քաղաքին վերադարձվեց իր պատմական անվանումը՝ Գյումրի:

2013թ.-ին Գյումրին ճանաչվել է «ԱՊՀ մշակութային մայրաքաղաք», իսկ 2016թ.-ին՝ «ՀՀ երիտասարդական մայրաքաղաք»:

1.2 Զբոսաշրջային հեղափոխություն ներկայացնող պատմական և մշակութային հուշարձաններ

Պատմաճարտարապետական հուշարձաններ

- «Ալեքսանդրապոլ» բերդ
- Հյուսիսային բերդապահ ամրոց (Կարմիր աշտարակ)
- Հարավային բերդապահ ամրոց (Սև աշտարակ)
- «Մայր Հայաստան» հուշահամալիր
- «Պատվո բլուր»
- Գերմանացի ռազմագերիների գերեզմանոց

Ալեքսանդրապոլի գրական կյանքը

- Ավ. Իսահակյանի տուն-թանգարանը
- Հ. Շիրազի հուշաթանգարանը
- «Երգեր և վերքեր»-ի հրատարակությանը նվիրված հուշակոթող
- Մ. Արմենի հայրական տունը
- Ատրպետի ապրած տունը
- Խ. Դաշտենցի հայրական տունը

Ճարտարապետական հուշարձաններ

- Ճարտարապետ Գ. Աղաբաբյանի հայրական տունը
- Գարգալոյանների առանձնատունը
- Ճարտարապետ Ա. Թարխանյանի հայրական տունը
- Նախկին ռուսական բանակի սպայական ակումբը
- Կարանյան եղբայրների բնակելի առանձնատունը
- Յուզբաշյանների բնակելի համալիրը
- Նախկին օրիորդաց պրոգիմնագիայի շենքը
- Դրամբյան Ջավահիրի օժիտի շենքը
- Առևտրային ուսումնարանի շենքը

- «Պոլոզ Մուկուչ» գարեջրատունը
- Նախկին Խրիմյան դպրոցի շենքը
- Նախկին Սահականուշյան օրիորդաց դպրոցի շենքը
- Կոստանյանների և Տեր-Մարտիրոսյանների բաղնիքները
- Դրամբյանների բնակելի առանձնատունը
- Քեշիշյանների բնակելի առանձնատունը
- Եղիազարյանների բնակելի առանձնատունը («Ուստա Կարո» խաշարան)

1.3 Ժողովրդագրություն և սոցիալական կազմ

Համայնքի բնակչության թիվը՝ առկա – 114 200, այդ թվում՝

կանայք – 59 384

տղամարդիկ – 54 816

Բնակչության տարիքային կազմը՝

0-1 տարեկան – 1619

1-2 տարեկան - 1915

3-4 տարեկան - 1990

5-6 տարեկան - 2210

7-10 տարեկան - 3064

11-14 տարեկան - 4532

15-17 տարեկան - 6225

18-22 տարեկան - 7143

23-45 տարեկան - 27929

46-62 տարեկան - 30925

63 և ավելի 26648

Սոցիալական կազմը, այդ թվում՝

թոշակառուներ – 26 442

միակողմանի ծնողազուրկ երեխաներ – 697

երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներ – 24

հայրենական պատերազմի մասնակիցներ – 49

հաշմանդամներ – 9960, որից՝ 0-5 տարեկան - 66, 6-15 տարեկան - 218, 16-18 տարեկան - 69

աշխատանք ունեցողներ – 29 052

գործազուրկներ – 11 197

ընտանիքների (ծխերի) թիվը – 31712

«Փարոս» ընտանեկան նպաստների համակարգում գրանցված ընտանիքներ – 11 439

անօթևան ընտանիքներ - 2789

միայնակ մոր երեխա - 30

ամուսնալուծված անձերի երեխաներ - 1732

միայնակ չաշխատող թոշակառու - 651

Աղբյուրը՝ ՀՀ Շիրակի մարզային վիճակագրական վարչություն, Գյումրու սոցիալական ապահովության տարածքային բաժին, Գյումրու համայնքապետարանի աշխատակազմի համայնքային գույքի հաշվառման և կառավարման բաժին, սոցիալական ծառայությունների Գյումրի-1 և Գյումրի-2 տարածքային բաժիններ՝ առ 01.10.2016 թվական:

1.4 Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ Համայնքի կառավարում

Համայնքի ավագանու անդամների թիվը - 33

համայնքի ղեկավարի աշխատակազմում ընդգրկված են 8 հայեցողական պաշտոն, կառուցվածքային ստորաբաժանումների 152 համայնքային ծառայող, առանձնացված ստորաբաժանումների 33 համայնքային ծառայող;

Համայնքի ղեկավարի աշխատակազմի կառուցվածքը (*հավելված 1*):

Գյումրի համայնքում գործում են համայնքային ենթակայության թվով 58 համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություններ՝ 1393 աշխատատեղով: Այդ ՀՈԱԿ-ների անվանումները և աշխատակիցների թիվը կներկայացվի ըստ ոլորտների:

Գյումրի համայնքում գործում են համայնքային հինգ փակ բաժնետիրական ընկերություններ՝ «Բնակտնտեսություն» ՓԲԸ, «Տիմ-Շին» ՓԲԸ, «Արտ-նախագիծ» ՓԲԸ, «Բարեկարգ քաղաք» ՓԲԸ, «Հավերժ հիշատակ» ՓԲԸ:

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության ընթացքում օգտագործվում է համայնքի անհատակացման խորհրդանիշներ (*հավելված 2*):

ՏԻՄ-ի տարիների գործունեության ընթացքում ձևավորվել է քույր քաղաքների ցանց (*հավելված 3*):

Համայնքային ծառայությունն առավել որակյալ դարձնելու համար անհրաժեշտ է՝

- կազմակերպել ավագանու գործունեությունն առավել արդյունավետ՝ ապահովելով բազմակարծության և բացարձակ թափանցիկության աշխատանքային միջավայր,

- ավագանու նիստերի ընթացքում լսել կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների պետերի, ՀՈԱԿ-ների տնօրենների, քաղաքացիներին ծառայություններ մատուցող այլ կազմակերպությունների ղեկավարների հաշվետվությունները,
- համայնքային աշխատողների պարբերական վերապատրաստումներ՝ փոխանակման և փորձի փոխանակման ծրագրեր,
- թարմացնել համայնքապետարանի կայքը՝ այն դարձնելով ինտերակտիվ՝ բնակչության հետ կապը դարձնելով առավել արդյունավետ,
- ներդրած «Մեկ պատուհանի» սկզբունքի և «Մալբերի» համակարգի միջոցով աշխատակազմի աշխատանքների արդյունավետության բարձրացման շնորհիվ հասնել ավելի արագ և որակյալ համայնքային ծառայության մատուցմանը,
- բնակիչ-SԻՄ համագործակցության ընթացքում հերթերից և ժամանակի կորստից խուսափելու նպատակով առավել ընդլայնել էլեկտրոնային ծառայությունների օգտագործումը,
- սեփական ռեսուրսներով մատուցվող ծառայությունների մշակում և սպասարկում,
- ելնելով ավագանու նիստերի նորակառույց դաիլիճի հնարավորությունից՝ ապահովել բնակիչների մասնակցությունը իրենց հուզող հարցերի քննարկմանը:

1.5 Ճեռնարկություններ

Համայնքում գրանցված են թվով 88 արտադրական ձեռնարկություններ՝ 1156 աշխատատեղով:

Ըստ գործունեության բնագավառների՝

թեթևարդյունաբերական – 13

սննդամթերք արտադրող ձեռնարկություններ – 30

գոլացուցիչ ըմպելիք և հանքային ջրեր արտադրող ձեռնարկություններ – 4

գարեջրի արտադրություն - 1

մետաղյա իրերի և սարքաշինություն արտադրող ձեռնարկություններ – 18

կահույք, բետոնյա իրեր և քար արտադրող ձեռնարկություններ – 18

շերտավարագույր և ոսկերչական իրերի պատրաստում – 2

Գյումրու Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կենտրոնում գործում են 23 կազմակերպություններ:

Աղբյուրը՝ Գյումրու համայնքապետարանի տվյալների հավաքագրման հարցաթերթ՝ առ 01.07.2016 թվական:

Գործող որոշ փոքր ու միջին ձեռնարկություններում վերջին տարիներին կատարված ներդրումների շնորհիվ հնարավոր եղավ պահպանել աշխատատեղեր, բարելավել արտադրանքի որակն ու արտաքին տեսքը, բարձրացնել մրցունակությունը: Համայնքում նկատելի աճ կա առևտրի և բնակչությանը մատուցվող ծառայությունների մասով:

Փոքր ու միջին ձեռնարկատիրության զարգացմանը աջակցելուն, ինովացիոն տեխնոլոգիաները տնտեսության մեջ ներդնելուն մեծապես կարող է նպաստել Գյումրու տեղեկատվական տեխնոլոգիական կենտրոնը:
Համայնքում փոքր ու միջին ձեռնարկատիրության զարգացման հիմնախնդիրներն են՝

- *օտարերկրյա ներդրողների համար ցածր գրավչություն,*
- *նպաստավոր և խրախուսող օրենսդրական դաշտի կադարելագործման կարիք,*
- *թողարկվող արտադրանքի ընդհանուր ծավալում արտահանվող արտադրանքի փոքր ծավալ:*

Մրցունակ ձեռնարկատիրական գործունեություն ծավալելու համար համայնքում նպատակահարմար է անցում կատարել ինովացիոն արտադրությանը և ինովացիոն բիզնեսին: Համայնքում հատկապես կարևոր է բարձր որակ ապահովող զբոսաշրջության ինդուստրիայի համալիր զարգացումը, ինովացիոն տեխնոլոգիաներով աշխատող փոքր և միջին ձեռնարկությունների կայացումը:
Նախատեսվում են նաև մասնավոր ընկերություններում մասնակցային ներդրումներ:

Համայնքապետարանի կողմից փոքր ու միջին ձեռնարկատիրության զարգացմանը աջակցելու մեխանիզմները հետևյալն են՝

- *քույր քաղաքների հետ փոխադարձ փորձի փոխանակման և համատեղ բիզնես ծրագրերի իրագործմանն աջակցության ցուցաբերում,*
- *համայնքային տնտեսության բոլոր ոլորտներում ինովացիոն նախաձեռնությունների խրախուսում և աջակցություն,*
- *արտոնյալ պայմաններով տարածքների հատկացում:*

1.6 Առողջապահական հաստատություններ

Համայնքում գործում են մարզային ենթակայության թվով 110 առողջապահական կազմակերպություններ՝ 2256 աշխատատեղով:
Հիվանդանոցային բժշկական կենտրոններ – 9-ը՝ 1018 աշխատատեղով,
արտահիվանդանոցային բժշկական կազմակերպություններ (պոլիկլինիկաներ) – 9-ը՝ 636 աշխատատեղով,
մասնագիտացված արտահիվանդանոցային բժշկական կենտրոններ – 8-ը՝ 221 աշխատատեղով,
ստոմատոլոգիական բժշկական օգնություն իրականացնող հաստատություններ – 41-ը՝ 226 աշխատատեղով,
դեղատներ – 43-ը՝ 155 աշխատատեղով:

Աղբյուրը՝ ՀՀ Շիրակի մարզի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչություն՝ առ 01.07.2016 թվական

1.7 Քաղաքաշինություն և ճարտարապետություն

Համայնքի վարչական տարածքը 4429,5 հա է, որից համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողերն են՝ 3253,32 հա:
Ըստ նպատակային նշանակության՝

Գյուղատնտեսական – 413,58 հա, որից համայնքային սեփականություն – 413,58 հա,
բնակավայրերի – 2712,15 հա, որից համայնքային սեփականություն – 2185,5 հա,
արդյունաբերական և ընդերքօգտագործման – 366,39 հա, որից համայնքային սեփականություն – 355,85 հա,
էներգետիկայի, տրանսպորտի և կապի – 423,02 հա, որից համայնքային սեփականություն – 77,26 հա,
հատուկ պահպանման տարածքների – 256,69 հա, որից համայնքային սեփականություն – 0 հա,
անտառային – 150,84 հա, որից համայնքային սեփականություն – 146,0 հա,
ջրային – 12,72 հա, որից համայնքային սեփականություն – 11,00 հա:

Աղբյուրը՝ Գյումրու քաղաքապետի 12.08.2016 թվականի N 135-Ա որոշում

Գյումրի քաղաքը ձևավորվել է պատմականորեն և հարուստ է պատմամշակութային ժառանգությամբ:

Քաղաքի կենտրոնական մասը, ինչպես նաև Ախուրյանի ձորը՝ որպես բնական լանդշաֆտի պահպանման տարածք, ընդգրկված են «Կումայրի» պատմաճարտարապետական արգելոց-թանգարանի սահմաններում (հաստատված ՀՀ Գերագույն խորհրդի կողմից 1980 թվականի օգոստոսի 4-ին):

Արգելոցում ընդգրկված են նաև XIX դարի սկզբում կառուցված ռազմական զինվորական բարձրաստիճան սպաների, Արևմտյան Հայաստանի տարբեր վայրերից գաղթած հայ ընտանիքների բնակելի թաղամասերը, քաղաքի ճարտարապետական կերպարը բնորոշող եկեղեցիները (Ամենափրկիչը, Ս.Աստվածածինը, Ս.Նշանը, ՍԲ.Գրիգոր (Գեղացունց ժամը), ռուսական մատուռը, զորակայանների տարածքներում գտնվող ուղղափառ երկու եկեղեցիները), ռուսական ժամատունը՝ «Պլպլան ժամ», Ձիթողցյանների, Դրափյանների, Ծաղիկյանների, Վեքիլյանների եկամտաբեր տները, բաղնիքները, գարեջրի գործարանը, առևտրական ուսումնարանը, օրհորդաց Օլգինյան գիմնազիան, Աղաբաբյանների, Մազմանյանների, Գարգալյանների և այլոց բազմաթիվ մենատները:

Արգելոցի անքակտելի մասն են կազմում նախապատերազմյան (մինչև 1941թ.) տարիներին կառուցված մի շարք ճարտարապետական բարձրարժեք շենքեր, այդ թվում՝ Տեքստիլ կոմբինատի բնակելի և արդյունաբերական համալիրները, ճարտարապետներ Մազմանյանի, Քոչարի, Քաջազնունու, Չիսլիևի, Բակի, Սարկիսովի նախագծով կառուցված բազմաթիվ շինություններ:

«Կումայրի» պատմական արգելոց-թանգարանը զբաղեցնում է շուրջ 1000 հա տարածք, ուր գտնվում է 1200 պատմամշակութային հուշարձան:

Պատմական հուշարձանները մեծ վնաս են կրել 1988թ.-ի երկրաշարժից և կարիք ունեն վերականգնման:

Անցած 4 տարում քաղաքում իրականացվել է մեծամասշտաբ բնակարանաշինություն, պետական աջակցությամբ կառուցվել են «Մուշ-2» և «Մուշ-2/2» թաղամասերը, սակայն մինչ այսօր անօթևանության և քաղաքը ժամանակավոր կացարաններից ազատելու խնդիրները համարվում են առաջնային:

Քաղաքում առկա են 100-ից ավելի վթարային բազմաբնակարան շենքեր, մշակութային օջախներ և հասարակական նշանակության այլ շենքեր, որոնք պահանջում են հրատապ լուծում:

Իրավիճակը տագնապալի է նաև քաղաքի գերեզմանատներում. սպառվել են հողային բոլոր ռեսուրսները, և անհրաժեշտ են նոր հողատարածքներ:

Հիմնախնդիրներ՝

- համայնքի գլխավոր հատակագծի դրույթների խախտումներ.
- համայնքի փողոցային ցանցի անբարեկարգ իրավիճակ.
- երկրաշարժից վթարված բազմաբնակարան շենքերի առկայություն.
- գերեզմանատների հողային ռեսուրսների անհրաժեշտություն.
- արտադրական տարածքների ոչ նպատակային օգտագործում.
- «Մուշ-2» նորակառույց թաղամասի սպասարկման ենթակառուցվածքների բացակայություն.
- բազմաբնակարան շենքերի բակերի անբարեկարգ վիճակ.
- համալիր ավտոտնակների և ավտոկայանատեղիների բացակայություն.
- սպասարկման օբյեկտների ոչ համաչափ տեղաբաշխում.
- զբոսաշրջության համար անհրաժեշտ ենթակառուցվածքների բացակայություն.
- պատմաճարտարապետական հուշարձանների անմխիթար վիճակ:

1.8 Բնակկոմունալ և շրջակա միջավայրի պահպանություն

Ջրամատակարարում և ջրահեռացում

Ջրաապահովվածության պայմաններով համայնքը գտնվում է տնտեսական նպատակներով օգտագործման համար պիտանի ստորգետնյա ջրերով ապահովված գոտում: Ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերը կառավարվում է «Շիրակջրմուկոյուղի» ՓԲԸ-ի կողմից:

Ջրամատակարարման համար օգտագործվում և նախատեսվում է օգտագործել Վերին Ախուրյանի հանքավայրի և Գյումրու իջվածքի ստորգետնյա ջրերը:

Վերին Ախուրյան հանքավայրի (Ղազանչիի, Կրասարի, Արփա լճի, Վարդաղբյուրի տեղամասեր) պաշարները կազմում են 287.7 հազ. մ3/օր, Զույգաղբյուրի տեղամասինը՝ 45.5 հազ. մ3/օր:

Համայնքի իջվածքի արտեզյան ջրերը կազմում են 295.8 հազ.մ3/օր:

Արտեզյան ջրերի ջրաբաշխիչների ազդեցության գոտին չի գերազանցում 10 կմ-ը, իսկ Վերին Ախուրյանի հանքավայրինը՝ 40 կմ-ը:

Ներկայումս այս հաշված պաշարների միայն 50-52% է օգտագործվում:

Որպես տեխնիկական ջուր օգտագործվում և նախատեսվում է օգտագործել նաև Ախուրյան գետի և ջրամբարների ջրերը:

Այսպիսով, խմելու որակի ջրի պաշարներով ապահովվածությունը բարենպաստ է: Անբարենպաստ է գոյություն ունեցող ջրամատակարարման և ջրահեռացման ցանցի տեխնիկական վիճակը: Գյումրու հարավում գտնվող մաքրման կայանը երկրաշարժից հետո չի գործում:

Ներկայումս և մինչև 1988թ.-ի դեկտեմբերի ավերիչ երկրաշարժը Գյումրի համայնքը խմելու որակի ջուր է ստանում ջրամատակարարման չորս համակարգով՝ Ղազանչիի երկու ջրատարներով՝ 820լ/վրկ, Զույգաղբյուրի՝ 450լ/վրկ, Կրասարի արտեզյան հորերից՝ 150 200լ/վրկ, Վարդբաղի աղբյուրներից՝ 45լ/վրկ: Վերը նշված աղբյուրները, բացի Վարդբաղից, գտնվում են քաղաքից 40-45 կմ հեռավորության վրա՝ Աշոցքի տարածաշրջանում: Ընդհանուր քանակը մոտ 2700 լ/վրկ, որից 450 լ/վրկ տրվում է մարզի գյուղերին:

Համայնքի ջրամատակարարման համակարգի գործող օրվա կարգավորիչ ջրամբարներն են՝ Հովունի գյուղի մոտ՝ 233000մ³ տարողությամբ, հատակի նիշը՝ 1664.0մ, Մարմաշեն գյուղի մոտակայքում՝ 432500մ³, հատակի նիշը՝ 1610.0մ, Մայիսյան գյուղի մոտակայքում՝ 2310000մ³, հատակի նիշը՝ 1652.0մ, և Արևիկի ջրամբարները՝ 232 000մ³, հատակի նիշը՝ 1616.0մ: Ջրամբարների ընդհանուր ծավալը 40.0 հազ. մ³ է: Ներկայումս քաղաք մուտք գործող ջրատարների ջրերի վարակազերծումը կատարվում է յուրաքանչյուր ջրատարի համար առանձին-առանձին կառուցված քլորակայանների միջոցով:

Համայնքի ջրամատակարարման աշխատանքներին աջակցում է Գերմանական զարգացման բանկը (KFW), որի կողմից տրամադրված վարկային միջոցներով արդեն կառուցվել է ստորգետնյա բաշխիչ ցանցի մոտ 65% -ը, իսկ մնացածը կկատարվի առաջիկա 2-3 տարիների ընթացքում:

Համայնքի տարածքով հոսող գետակները՝ Գյումրին, Ղոր-Ղոբին, Չերքեզի ձորը, վեր են ածվել բաց վիճակում հոսող կոյուղու կոլեկտորի: Ներկայումս չի գործում կեղտաջրերի բիոլոգիական մաքրման կայանը՝ 70.0 հազ. մ³/օր հզորությամբ: Կայանի աշխատանքի ժամանակ կեղտաջրերի քանակի մոտ 55%-ն էր ենթարկվում մաքրման՝ կայանի հզորության չափով, մնացածը առանց մաքրման լցվում էր Ախուրյան գետը:

Երկրաշարժից հետո, երբ սկսվեց համայնքի հյուսիսային մասում Նոր Մարմաշեն բնակելի թաղամասի կառուցապատման աշխատանքները, զուգահեռաբար իրագործվեց նաև թաղամասի կոյուղացումը և կեղտաջրերի հեռացումը դեպի կոյուղու մաքրման կայան՝ երեք գլխավոր կոյուղիներով՝ 1000-1200 և 600 մմ տրամագծերով: Բացի այդ, տեղանքի ռելիեֆային պայմանները թույլ են տալիս ինքնահոս հեռացում:

Նշված կոյուղիները, անցնելով հին համայնքի տարածքներով, իրենց մեջ են առնում շրջապատի կոմունալ-կենցաղային կեղտաջրերը:

Ջրային կառույցներ

Ջրային կառույցները նախագծային փաստաթղթերով ունեն բնապահպանական նշանակություն. նախատեսված են մեղմելու միկրոկլիման, ամբողջացնելու քաղաքի ճարտարապետական տեսքը և համարվում են քաղաքի այցեքարտը: Դրանցից են՝ Վարդանանց

հրապարակի շատրվանները, Մանուշյան փողոցում անմխիթար վիճակում գտնվող շատրվանը, թատերական հրապարակում, կայարանամերձ հրապարակում, Ամենափրկիչ եկեղեցու հետնամասում և Բագրատունյաց այգում գտնվող շատրվանները:

Գյումրու համայնքապետարանի հաշվեկշռում գտնվող 6 ջրային կառույց վերանորոգվել է, գործում են 4-ը:

Մնացած 2-ի՝ Ամենափրկիչ եկեղեցու հարևանությամբ և Մանուշյան փողոցի վերջնամասում գտնվող շատրվանների շահագործումը խիստ դժվարացել է տեխնիկական վիճակի անբավարարության պատճառով:

Հիմնախնդիրներ՝

- *ջրային կառույցների քայքայված և մաշված վիճակ.*
- *ջրավազաններից ջրի մեծ չափերի կորուստ.*
- *անսարք ջրային կառույցների առկայություն.*
- *գեյզերները գտնվում են սանիտարապես շարժված վիճակում և շարունակվում են աղտոտվել:*

Էներգամատակարարում

Գյումրի համայնքի էներգահամակարգը կառավարվում է «Հայաստանի էլցանցներ ընկերության կողմից: Գոյություն ունեցող ենթակայանների տրանսֆորմատորների ընդհանուր հզորությունը 685 մվտ է:

Գյումրի համայնքի գազամատակարարումը իրականացվում է «Գազարոմ – Արմենիա» ընկերության կողմից «Գյումրի-1» և «Գյումրի-2» ավտոմատ գազաբաշխիչ կայաններից, որոնց ընդհանուր հզորությունը 230 հազ.խմ ժամ է:

2016 թվականի հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ Գյումրիում գազաֆիկացվել է 37680 բնակարան, այդ թվում՝ 20187 բազմաբնակարան շենք և 17493 առանձնատուն:

Արտաքին լուսավորություն

2016թ. հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ Գյումրիում լուսավորվող փողոցների թիվը կազմել է 206, իսկ լուսավորության ցանցը՝ 128,6 կմ: Լուսավորվել է 25 բակ, 6700 հենասյան վրա տեղադրվել են լուսատուներ:

Հիմնախնդիրներ՝

- *արտաքին լուսավորության լուսակետերի անբավարար քանակ.*

- արտաքին լուսավորության ցանցի անբավարար տեխնիկական վիճակ.
- էներգաարար լամպերի օգտագործում:

Փողոցներ, վերգետնյա և ստորգետնյա անցումներ

Ճանապարհները նորմալ վիճակում պահելու անհրաժեշտ նախապայմանը նորոգման և պահպանման մշտական աշխատանքների իրականացումն է:

Կարևոր հանգամանք է ճանապարհների ճաքալցման աշխատանքների իրականացումը պոլիմերային և բիտումապոլիմերային մածուցիկ նյութերով, որն էապես երկարացնում է ճանապարհի ասֆալտբետոնե ծածկի շահագործման ժամկետը:

Համայնքի փողոցների և հրապարակների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 2,2 մլն քմ: 2017թ. ճանապարհաշինության և ասֆալտապատման բնագավառում կներդրվեն աշխատանքների իրականացման բովանդակությամբ նոր պայմանագրեր, որով կսահմանվեն նախատեսված աշխատանքների որակի նկատմամբ գործուն հսկողության մեխանիզմներ և երաշխիքներ:

Վերջին մի քանի տարիներին կտրուկ աճել է ինչպես Գյումրի համայնքում հաշվառված, այնպես էլ ամեն օր Գյումրիով անցնող տրանսպորտային միջոցների քանակը, որը հատկապես կենտրոնական փողոցներում բավական մեծ դժվարություններ և լարվածություն է առաջացնում հետիոտնի անվտանգ շարժի համար և առաջ է բերում տրանսպորտային խցանումներ: Այդ տեսանկյունից կարևորվում է ստորգետնյա և վերգետնյա անցումների վերանորոգումը:

Համայնքապետարանում հաշվառված է 6 անցում, որից երկուսը գտնվում են բավարար վիճակում, երկուսը կոսմետիկ վերանորոգման կարիք ունեն, իսկ մյուս երկուսում անհրաժեշտ են իրականացնել շինարարական աշխատանքներ՝ երեսպատման, հարդարման, ջրամեկուսացման և լուսավորության: Երկու ստորգետնյա անցումում վարձակալական հիմունքներով գործում են առևտրի և սպասարկման կետեր: Հնգամյա ժամկետում պետք է հիմնովին վերանորոգել և գործարկվել մնացած բոլոր գետնանցումները:

Վարձակալությունից զանձվող գումարները նախատեսվում են ուղղել անցումների հիմնանորոգմանը և լուսավորության ցանցի վերանորոգմանը: Աշխատանքներ են տարվում մյուս անցումները ևս հնարավորության դեպքում հանձնել վարձակալության:

Հիմնախնդիրներ՝

- համայնքի փողոցների անբարեկարգ վիճակ.
- համայնքի որոշ փողոցների երթևեկության համար ծանրաբեռնվածություն.
- սայլակների համար թեքահարթակների անբավարար քանակ.
- տրանսպորտային միջոցներով ծանրաբեռնված փողոցներում երթևեկության կանոնակարգման անհրաժեշտություն:

Աղբահանություն, սանիտարական մաքրում

Համայնքի սանիտարական մաքրման ենթակա փողոցների, հրապարակների, կամուրջների, մայրերի և այլ կառույցների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 650 հազ. քմ:

Համայնքում աղբահանության և սանիտարական մաքրման աշխատանքները կազմակերպվում են քաղաքապետարանի աշխատակազմի կողմից: «Կոմպաս» գիտահետազոտական, կրթական և խորհրդատվական կենտրոն հասարակական կազմակերպությունը 2016 թվականին իրականացրել է «Մասնակցային մոնիթորինգ՝ հանուն որակյալ կոմունալ ծառայությունների Գյումրիում» ծրագիրը, որի շրջանակներում իրականացվել է աղբահանության և լուսավորության ոլորտների մոնիթորինգ, բյուջետային հետազոտություն և սոցիալական քարտեզ (compass-center.org):

Աղբահանությունը կատարվում է 1634 բազմաբնակարան շենքերից և շուրջ 20000 մասնավոր տնատիրություններից: Համայնքի փողոցների, մայրերի, հրապարակների, եզրաքարերի երկարությամբ սանիտարական մաքրման աշխատանքներն իրականացվում են հիմնականում հավաքարարների՝ ձեռքով ավելելու միջոցով, որից հետո եզրաքարերի մոտ կուտակված աղբակույտերը բանվորները բարձրում են աղբատար մեքենա:

Համայնքի վարչական տարածքում տեղադրված է թվով 799 մեծ և 260 փոքր աղբաման:

Չնայած սանիտարական մաքրման և աղբահանության ուղղությամբ նկատելի են դրական փոփոխություններ, սակայն դեռևս շատ անելիքներ կան: Անհրաժեշտ է ձեռք բերել ավելի, բարձր տեխնիկա, աղբի հեռացման հատուկ մասնագիտացված ավտոմեքենաներ:

Հիմնախնդիրներ՝

- *շահագործվող հատուկ նշանակության մեքենա-մեխանիզմների ֆինանսական մաշվածություն և անբավարար քանակ.*
- *աղբամանների քանակի պակաս.*
- *որոշ տարածքների աղբամանների շրջակայքի հակասանիտարական վիճակ.*
- *համայնքի տարբեր հատվածներում շինարարական աղբի մեծ կուտակումների առկայություն և չնախատեսված վայրերում աղբանեցումներ.*
- *համայնքում կենցաղային աղբի տեսակավորման և վերամշակման ձեռնարկությունների բացակայություն.*
- *շենքերի բակերում սանմաքրման աշխատանքների բացակայություն.*

Բնապահպանություն

2015 թվականին ՀՀ ԳԱԱ էկոլոգոնոսֆերային հետազոտությունների կենտրոնի կողմից իրականացվել է Գյումրի համայնքի էկոլոգաներկրաբանական առանձնահատկությունների բացահայտում և էկոլոգաներկրաքիմիական քարտեզի կազմում (Գյումրու համայնքապետարանի պաշտոնական կայք՝ gyumricity.am, ծրագրերի բաժին)։

- համայնքի տարածքի պեդոներկրաքիմիական հանույթ և քարտեզագրում,
- համայնքի տարածքի ֆոնային պարունակությունների որոշում,
- հողերում ծանր մետաղների պարունակությունների տարածաբաշխման առանձնահատկությունների բացահայտում,
- հողերում ծանր մետաղների երկրաքիմիական ասոցիացիաների որոշում,
- հողերում առաջնային աղտոտիչների և հիմնական աղտոտման աղբյուրների բացահայտում,
- համայնքի տարբեր ֆունցիոնալ գոտիների երկրաքիմիական առանձնահատկությունների բացահայտում,
- փոշու տարածաբաշխման առանձնահատկությունների գնահատում,
- մակերևութային ջրերում ծանր մետաղների պարունակության գնահատում՝ երկրաքիմիական և սանիտահիգիենիկ առումով,
- տարածքի շրջանացում՝ ըստ աղտոտման և էկոլոգիական ռիսկի տարբեր մակարդակների,
- բնակչության շրջանում ռիսկի խմբերի առանձնացում,
- վնասի նվազմանը ուղղված միջոցառումների մշակում։

Համայնքի ջրային ռեսուրսների պահպանման խնդիրը պրոբլեմային է։ Առավել անբարենպաստ է Ախուրյան գետի վիճակը։ Արդյունաբերական և կենցաղային ջրերը առանց մաքրվելու լցվում են գետը։ Դեռ 1989թ. տվյալներով գետի աղտոտվածությունը բազմաթիվ անգամ գերազանցում էր թույլատրելի սահմանային խտություն՝ փոքրացնելով նրա ինքնամաքման հատկությունները։ Այժմ ավելի անվերահսկելի է դարձել կեղտաջրերի հոսքը դեպի Ախուրյան գետը։

Համայնքի հարավում գոյություն ունեցող մաքրման կայանը իր հզորությամբ 60հազ. մ3/օր, դեռ մինչև երկրաշարժը ապահովում էր կեղտաջրերի 50%-ի մաքրումը, իսկ այժմ այն պարզապես չի գործում։

Այժմ գետը թափվող կեղտաջրերի քանակը (0.5 մ3/վրկ) պահանջում է նոսրացման համար 8 անգամ ավելի մեծ ջրի ծախս (4.0 մ3/վրկ), ինչը չի կարող ապահովել Ախուրյան գետի թույլատրելի մակարդակը, քանի որ, ըստ Ախուրիկի դիտակայանի տվյալների, Ախուրյան գետի 75% ապահովվածությամբ միջին օրական նվազագույն ծախսը կազմում է 2.66 մ3/վրկ։

Քաղաքի տարածքով հոսող Գյումրի, Ղոր-Ղորի, Չերքեզիձոր գետակները վեր են ածվել բաց վիճակում հոսող կոյուղու կոլեկտորների և ներծծվելով ավելի ներքին հորիզոնները՝ աղտոտում քաղաքի տարածքի տակ գտնվող արտեզյան ջրերի վերին հորիզոնները։

Ախուրյան գետի աղտոտվածությունը դարձել է պրոբլեմային և անհապաղ պահանջում է նոր մաքրման կայանի կառուցում։

Գյումրի համայնքի ջրահեռացման համակարգերը, այդ թվում «քյարիզները», քաղաքի կառուցապատման հետևանքով քայքայվել են, և ի հայտ են եկել բնականոն հոսքերի խափանման երևույթներ։ ՀՀ վարչապետի հանձնարարությամբ ստեղծված

հանձնաժողովը կատարել է ուսումնասիրություններ: Անհրաժեշտ է ուսումնասիրությունների արդյունքում մշակել ծրագիր և իրականացնել համապատասխան միջոցառումներ:

2016 թվականի գույքագրման տվյալների համաձայն՝ Գյումրի համայնքի ընդհանուր օգտագործման կանաչ զանգվածը կազմում է 552 հա, որից փողոցների սիզամարգեր՝ 10,5 հա, զբոսայգիներ՝ 17,5 հա, պուրակներ՝ 4,8 հա, անտառ-պուրակներ՝ 77 հա, Ախուրյան գետի ափամերձ տարածք՝ 22 հա: Ծառերի ընդհանուր թիվը 55 հազարից ավելի է, ծաղկային մակերեսը՝ 4.2 հա, ծաղկասածիլների քանակությունը՝ մոտ 706 հազար հատ:

Հիմնախնդիրներ՝

- շրջակա բնական միջավայրի տարրերի (օդ, ջուր, հող) աղտոտվածություն.
- կանաչ տարածքների անբավարար քանակ.
- համայնքի տարածքում բնական ջրավազանների աղտոտվածություն.
- գեղականների ափամերձ և հարակից տարածքների վատ վիճակ:

1.9 Բնակարանային տնտեսություն և համատիրություններ

Համայնքի բազմաբնակարան շենքերի և բնակարանների թիվը – 830/ 20,452

բնակֆոնդի ընդհանուր և բնակելի մակերեսները 2,074482քմ, այդ թվում՝

համայնքային սեփականություն – 1, 141732քմ

մասնավոր (սեփականաշնորհված) – 932,750 քմ

բազմաբնակարան վթարային բնակելի շենքեր և բնակարաններ – 88

համայնքում առկա ժամանակավոր կացարաններ – 3147

Աղբյուրը՝ Գյումրու համայնքապետարանի աշխատակազմի համատիրությունների մոնիթորինգի բաժին՝ առ 01.07.2016 թվական:

Համայնքում գտնվող բազմաբնակարան շենքերի կառավարումը իրականացվում է թվով 20 համատիրությունների կողմից (հավելված 4):

Համեմատաբար լավ վիճակում են «Մուշ-2» և «Անի» թաղամասերի նորակառույց շենքերը: Լուրջ մտածելու տեղիք է տալիս նաև Գյումրի համայնքի բազմաբնակարան շենքերի ջրամատակարարումը, քանի որ շենքերի ընդհանուր օգտագործման ջրագծերը ամբողջովին քայքայված են:

Վատ վիճակում են գտնվում շենքերի տանիքները, առաջնահերթ վերանորոգման կարիք ունեն մոտ 100 բազմաբնակարան շենքերի տանիքներ, որի աշխատանքները համատիրությունները իրենց միջոցներով ի վիճակի չեն իրականացնելու, ուստի, ինչպես նախորդ

քառամյակում, այնպես էլ առաջիկա հնգամյակում, համայնքապետարանի կողմից անհրաժեշտ է այդ վերանորոգման աշխատանքներին աջակցելու ծրագիր:

Բարեկարգման կարիք ունեն բակային տարածքները. կա խաղահրապարակներ կառուցելու կարիք: Կանոնակարգված և համաձայնեցված չեն համատիրությունների և կոմունալ ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների փոխհարաբերությունները: «Կոմպասս» գիտահետազոտական, կրթական և խորհրդատվական կենտրոն ՀԿ-ի կողմից «Իրազեկ քաղաքացին համատեր է-2» ծրագրի շրջանակներում հետազոտություններ են իրականացվել Գյումրիում համատիրությունների կառավարման արդյունավետության վերաբերյալ (compass-center.org): Համայնքում լուրջ խնդիր է տնակային ավանների գոյությունը: 2013-2016 թվականներին թվով 96 տնակային ավանում կատարվել է ժամանակավոր կացարանների ակնադիտական գույքագրում, որի արդյունքներով գրանցվել է 3147 ժամանակավոր կացարան, որտեղ ապրում է 2747 ընտանիք: Վերը նշված ժամանակահատվածում ապամոնտաժվել է 1200 ժամանակավոր կացարան:

Ժամանակավոր կացարաններում ապրող բնակիչների բնակարանային խնդիրները լուծելուն աջակցելու նպատակով հիմնադրվել է «Գյումրին առանց տնակների» հիմնադրամը:

«Առդա» բարեգործական հիմնադրամի հետ իրականացվում է սոցիալական բնակարանների կառուցման ծրագիր:

Իրականացվել է քարաշեն և քաղաքաշինական նորմերին համապատասխանող 70 տնակների անվճար սեփականաշնորհում, որը լինելու է շարունակական:

Անօթևանության խնդրի լուծմանն է միտված նաև «Միասին կարող ենք Գյումրին օր առաջ ազատել վագոն տնակներից» ծրագիրը, որը իրականացվում է «Շիրակ կենտրոն» ՀԿ կողմից (shirakcentre.am):

Հիմնախնդիրներ՝

- *բազմաբնակարան շենքերի տանիքների անմխիթար վիճակ.*
- *մաշված և վերանորոգման կարիք ունեցող շենքերի առկայություն.*
- *բակային տարածքների անբարեկարգ վիճակ.*
- *խաղահրապարակների բացակայություն.*
- *համատիրությունների արդյունավետ կառավարման և ֆինանսական պլանավորման ոչ բավարար մակարդակ.*
- *համատիրությունների ոչ թափանցիկ աշխատանք.*
- *համատիրությունների ռեսուրսների սահմանափակություն.*
- *քաղաքացիների մոտ համատիրությունների գործունեության վստահության պակաս.*
- *համատիրությունների գործունեության կարգավորման և կառավարման փորձի փոխանակման կարիք:*

1.10 Տրանսպորտ, ճանապարհային տնտեսություն

Գյումրի համայնքն ու նրան հարող տարածքները գտնվում են տրանսպորտային ցանցով առավել ապահովված գոտում: Գյումրիով է անցնում Վրաստանի, Ռուսաստանի (Երևան-Գյումրի-Վանաձոր-Թբիլիսի-Բաթումի-Փոթի, նաև դեպի Մոսկվա) և Թուրքիայի հետ կապող երկաթուղիները: Շիրակի մարզի տարածքային հատակագծման ուրվագծով նախատեսված է հեռավոր ապագայում (քաղաքում տարածքային մեծ պահանջարկի դեպքում) երկաթուղին դուրս հանել քաղաքի տարածքից և այն անցկացնել քաղաքի արևելյան մասով: Գյումրին ունի շահագործվող տեխնիկական բավարար մակարդակ և թռիչքների մեծացման հնարավորություն ունեցող միջազգային նշանակության օդանավակայան: Զարգացած է նաև ավտոմոբիլային ճանապարհների ցանցը: Գյումրու միջով անցնում է Մայիսյան-Բավրա-Վրաստան, Գյումրի-Կարս, Գյումրի-Վանաձոր-Իջևան-Աղբերջան սահմանների միջպետական նշանակության ավտոճանապարհները: Համայնքի արևմտյան հատվածներով անցնում են Երևան-Արմավիր-Անի-Պեմզա-Գյումրի, Գյումրի-Ամասիա-Պաղակն հանրապետական նշանակության ճանապարհները: Համայնքը շրջակա բնակավայրերի հետ կապված է տեղական նշանակության ճանապարհներով:

1988թ. երկրաշարժից հետո նախագծվեց քաղաքի արևելյան շրջանցիկ ճանապարհը, իսկ կառուցվեց միայն նրա 5.4 կմ հատվածը, որը ձգվում է Ախուրյանից մինչև Ազատան տանող ճանապարհը: Իսկ Ախուրյանի ճանապարհից մինչև Մայիսյան տանող ճանապարհատվածի միայն հողային պաստառն է մասամբ կառուցված:

Անվիճելի է, որ համայնքին անհրաժեշտ է շրջանցող ճանապարհ, որը մաս է կազմում «Հյուսիս-Հարավ» ավտոճանապարհի: Անհրաժեշտ է պետական աջակցությամբ ավարտին հասցնել շրջանցիկ ճանապարհի կառուցումը՝ համայնքից հանելով ծանր բեռնատար ավտոմեքենաների հոսքը, որը փողոցների քանդման պատճառներից մեկն է: Այդ շրջանցիկը լինելու է Հյուսիս-Հարավի մաս:

Գյումրի համայնքի շրջանցիկ ճանապարհի երկարությունը կազմում է 15.0 կմ, այն սկսվելու է օդանավակայանի և Գյումրի-Երևան Մ-1 միջպետական ավտոճանապարհի հատման խաչմերուկից, համայնքը շրջանցելու է հյուսիսային մասում: Ծրագիրը ֆինանսավորվելու է Եվրոպական ներդրումային բանկի կողմից: Ներկա դրությամբ իրականացվում են նախագծային աշխատանքներ: Տրանսպորտային կապի տեսանկյունից ներկայումս համայնքի հիմնական խնդիրը համայնքով անցնող երկաթուղագիծն է, որը հյուսիսից-հարավ այն բաժանում է երկու մասի, որոնք միմյանց հետ կապվում են միայն երկու գծանցով՝ մեկը տարբեր մակարդակներում (Ախուրյան խճուղու մոտքը համայնք) և մյուսը միևնույն մակարդակում (Սպիտակ տանող ճանապարհի վրա): Դա է պատճառը, որ համայնք մուտք գործող այդ ուղիները և նրանց շարունակությունը կազմող համայնքային փողոցները մյուսների համեմատությամբ առավել ծանրաբեռնված են:

Համայնքի համար շատ կարևոր է նաև Երևանյան խճուղու և Լիսինյան փողոցի հատման վայրում տրանսպորտային հանգույցի կառուցումը, որը Մսի կոմբինատի թաղամասը կապելու է Երևանյան խճուղու հետ:

Համայնքի ուղևորատար հիմնական տրանսպորտի դերը ստանձնել են երթուղային միկրոավտոբուսները և ավտոբուսները, որոնց քանակը մարդատար տրանսպորտի հոսքում կազմում է 80-85 % միկրոավտոբուսների համար և 10-15 % ավտոբուսների համար:

Համայնքում գրանցված է 17.837 անձնական և 998 արտադրական ձեռնարկությունների ավտոմոբիլներ:

Համայնքում գործում են թվով 11 միկրոավտոբուսային և 2 ավտոբուսային երթուղիներ, որոնք համալրված են տարբեր մակնիշների շարժակազմերով: Նշված երթուղիները պայմանագրային հիմունքներով սպասարկում են երթուղիների՝ սպասարկման իրավունքի հատկացման համար անցկացված մրցույթներում հաղթող ճանաչված 2 մասնավոր կազմակերպություններ:

Ավտոկայանատեղեր

Համայնքում տրանսպորտային միջոցների կայանատեղերի ուսումնասիրության արդյունքները ցույց են տվել, որ անհրաժեշտ են նոր կայանատեղեր ստեղծել Երևանյան խճուղի, Տերյան, Մուսայելյան (49-րդ), Մ.Գորկի, Տիգրան Մեծ, Սևյան, Խ.Հայրիկ, Թբիլիսյան խճուղի, Վ.Սարգսյան, Գ.Նժդեհ, Շիրակացի, Պ.Սևակ, Շահումյան և Սայաթ-Նովա փողոցներում:

Համայնքում առկա են 15 երթակարգավորական կետեր, որոնց միջոցով կարգավորվում է ներհամայնքային ավտոբուսային և միկրոավտոբուսային երթուղիների աշխատանքները:

Հիմնախնդիրներ՝

- *համայնքի ճանապարհային երթևեկության կազմակերպման ցածր մակարդակը.*
- *հասարակական տրանսպորտի որոշ կանգառների անբարեկարգ վիճակ.*
- *երթուղիները սպասարկող կազմակերպությունների պատասխանատվության ցածր մակարդակ.*
- *երթակարգավորական կետերի թվի պակաս.*
- *ներհամայնքային ուղևորատար տրանսպորտի երթուղային ցանցի վերանայման կարիք:*

1.11 Գովազդ, առևտուր և սպասարկում

Համայնքի տարածքում առևտրի, հասարակական սննդի և սպասարկման ոլորտի օբյեկտների

ընդհանուր թիվը կազմում է 578, այդ թվում՝

հասարակական սննդի խանութներ - 338

առևտրի տաղավարներ – 130

բենզինի լցակայաններ – 23

գազի լիցքավորման կետեր – 22

հանրային սննդի օբյեկտներ – 54

խաղատներ, զվարճալի, շահումներով խաղերի օբյեկտներ – 9

գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկա – 2

Գյումրի համայնքում անհավասարաչափ են տեղաբաշխված առևտրի, հանրային սննդի, սպասարկման ծառայություններ մատուցող օբյեկտները, իսկ կենտրոնական փողոցներին հարող տարածքները և մայթերը գերհագեցած են կրպակներով ու տաղավարներով, որոնցից շատերն արդեն իսկ ծառայում են փողոցային առևտուր իրականացնողների համար որպես պահեստներ: Ինչպես այդ, այնպես էլ պարենային, ոչ պարենային ապրանքների և գյուղմթերքների բացօթյա առևտուրը ենթակա է կանոնակարգման:

Գովազդը համարվում է ճարտարապետական միջավայրի ձևավորման հիմնական տարրերից մեկը: Համայնքում զբոսաշրջության զարգացման և հյուրերին անհրաժեշտ տեղեկատվություն տրամադրման համար անհրաժեշտ են հյուրանոցների, համայնքի հիմնական մշակութային օջախների, հասարակական սննդի կետերի գտնվելու վայրերի վերաբերյալ խորհրդանշող վահանակներ: Հարկավոր է համայնքի մուտքերը խորհրդանշող վահանակների թարմացում: Գյումրու համայնքի տարածքում 2016թ. հոկտեմբերի 1- ի դրությամբ տեղադրված են 860 արտաքին գովազդային նյութեր՝ 90 գովազդային վահանակների և 45 հենասյուների վրա: Համայնքում գործունեություն են ծավալում արտաքին գովազդի ոլորտում «Հին թաղ» ՍՊԸ, «Իմիջ ՄԳ» ՍՊԸ, «ԷյԹիԷլ Սերվիսիս» ՍՊԸ, «Իմիջ Մեդիա» ՍՊԸ, «Սիլ Կոնցեռն» ՍՊԸ և «Արաքս» ՍՊԸ կազմակերպությունները: Գովազդի ոլորտը համայնքում կարգավորվում է «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքով: Ըստ այդ օրենքի՝ ավագանին սահմանել է մեկ քմ- ի համար հետևյալ գովազդային սակագները՝

- ա) ալկոհոլային (սպիրտի պարունակությունը մինչև 20 ծավալային տոկոս) արտադրանք գովազդող արտաքին գովազդի համար՝ 2500 (երկու հազար հինգ հարյուր) դրամ,
- բ) թունդ ալկոհոլային (սպիրտի պարունակությունը 20 և ավելի ծավալային տոկոս) արտադրանք գովազդող արտաքին գովազդի համար՝ 4000 (չորս հազար) դրամ,
- գ) այլ արտաքին գովազդի համար՝ 1000 (մեկ հազար) դրամ,
- դ) դատարկ գովազդային վահանակների համար՝ 1050 (մեկ հազար հիսուն) դրամ:

Հիմնախնդիրներ՝

- *չկանոնակարգված բացօթյա առևտուր.*
- *համայնքում գործող գյուղմթերքների շուկաների անբարեկարգ վիճակ և թերբեռնվածություն.*
- *համայնքի փողոցներում տեղակայված կրպակների (տաղավարների) ոչ հրապուրիչ և անբարեկարգ վիճակ.*
- *գովազդային վահանակների անբավարար քանակ և որակ.*
- *տեղեկատվական սարքավորումների բացակայություն:*

1.12 Կրթություն

Համայնքում գործում են կրթական հաստատություններ, որից՝
ԲՈՒՀ-եր - 10-ը՝ 1674(գյումրեցի) ուսանող, 842 աշխատատեղ,
քոլեջներ - 4-ը՝ 1055 սովորող, 218 աշխատատեղ,
ուսումնարաններ - 3-ը՝ 716 սովորող, 152 աշխատատեղ,
վարժարաններ - 4-ը՝ 1650 աշակերտ, 227 աշխատատեղ,
ավագ դպրոց - 7-ը՝ 1703 աշակերտ, 297 աշխատատեղ,
միջնակարգ դպրոցներ - 4-ը՝ 1210 աշակերտ, 203 աշխատատեղ,
հիմնական դպրոցներ - 24-ը՝ 9930 աշակերտ, 1410 աշխատատեղ,
հատուկ դպրոցներ - 1-ը՝ 55 աշակերտ, 58 աշխատատեղ:

Վերը նշված հաստատությունները հանդիսանում են հանրապետական և մարզային ենթակայության կառույցներ:

Համայնքում գործում է համայնքային ենթակայության 24 մանկապարտեզ, որից 3-ը գործում է տնակային պայմաններում: «Արևիկ» մանկապարտեզի գործունեությունը ժամանակավորապես դադարեցված է՝ պայմանավորված հիմնանորոգման աշխատանքների կատարումով:

Մանկապարտեզ հաճախում են 2400 երեխա: Աշխատում են 532 աշխատակից, որից մանկավարժներ են 241-ը (հավելված 5):
2013-2016 թվականներին իրականացվել են՝

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Միջազգային Զարգացման Գործակալության կողմից Հայաստանյան Առաքելության «Մաքուր էներգիա և ջուր» ծրագրի միջոցով «Հուսո առաքասո» նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունում ջերմամեկուսացման և շենքի երեսապատման աշխատանքներ,

Հայ-ամերիկյան «Ծնողագուրկ և հաշմանդամ երեխաների Սուրբ Ծնունդ» հիմնադրամի «Բարեկեցիկ մանկություն» ծրագրի կողմից «Էյլիթիա» նախադպրոցական ուսումնական հաստատության վթարված մասնաշենքի վերանորոգման աշխատանքներ,

«Լիանա» և «Անի պարտեզ» նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում «Կրթական ծրագրերի կենտրոն» ԾԻԳ-ի կողմից խոհանոցի, խմբասենյակների հիմնանորոգման և կահավորման աշխատանքներ:

«Արտաքին հարաբերությունների աջակցության հիմնադրամ»-ի կողմից իրականացվում է «Ժպիտ» նախադպրոցական ուսումնական հաստատության մասնաշենքի հիմնանորոգում, որը ավարտին կհասցվի մինչև 2017 թվականը:

«Կանաչ տեխնոլոգիաների Հայկական կենտրոն» հիմնադրամի կողմից կառուցվել է արևային տաք ջրամատակարարման ու ֆոտովոլտային պանելներով իրականացվող անխափան էլեկտրասնուցման աղբյուր:

Մանկապարտեզներից 15-ը ունեն ջեռուցման համակարգ, 8-ը՝ ջեռուցվում են վառարաններով:

Մանկապարտեզները սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաներին մատչելի դարձնելու նպատակով «Կամրջակ» սոցիալ-բարեգործական հասարակական կազմակերպության միջոցով փոխանցվել են 40 խիստ անապահով ընտանիքների երեխաների ծնողական վարձավճարները:

«Առդա» բարեգործական կազմակերպության հովանավորությամբ 25 սոցիալապես անապահով երեխաներ անվճար հիմունքներով հաճախում են «Լուսաստղիկ» մանկապարտեզ:

Ավագանու 2014 թվականի N 33-Ա և 2016 թվականի N 4-Ա որոշումներով հաստատվել է Գյումրու համայնքային ենթակայության նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններ երեխաներին անվճար ընգրկելու և ծնողական վճարների սահմանված չափի նկատմամբ զեղչեր կիրառելու կարգը:

Ավագանու 2016 թվականի N 55-Ն որոշմամբ հաստատվել է նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններ երեխաների հաճախումների (բացակայությունների) վերահաշվարկի կարգ:

Հիմնախնդիրներ՝

- *տնակային պայմաններում գործող մանկապարտեզների առկայություն.*
- *համայնքային որոշ մանկապարտեզների շենքերի մաշվածության բարձր աստիճան.*
- *գույքի մաշվածություն.*
- *որոշ մանկապարտեզների ջեռուցման համակարգերի բացակայություն.*
- *մանկապարտեզների բակերի բարեկարգման և խաղահրապարակների թարմացման կարիք.*
- *ծնողական վարձավճարների մուծման դժվարություն.*
- *նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների հաստիքացուցակների անհամապատասխանությունը ԿԳՆ-ի կողմից հաստատված օրինակել հաստիքացուցակի հետ:*

1.13 Մշակույթ, երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքներ

Համայնքում գործում է 7 գրադարան: 2016թ.-ին համայնքապետարանի գրադարաններում առկա գրքերի քանակը կազմում է 148հազ. կտոր: Ընթերցողների թիվը ընթացիկ տարվա 3 եռամսյակում կազմել է 48821 մարդ (հավելված 6):

Համայնքում գործում է 7 թանգարան, որոնցից 4 –ը՝ համայնքապետարանի ենթակայության տակ՝ Հովհ. Շիրազի հուշատուն-թանգարան, Ավ.Իսահակյանի տուն-թանգարան, Մ.Մկրտչյանի թանգարան, Ասլամազյան քույրերի պատկերասրահ: Համայնքի թանգարանային հավաքածուներում 2016թ. հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ ընդգրկված է 4520 ցուցանմուշ:

Համայնքում գործում է երաժշտական և արվեստի 7 դպրոց:

Համայնքապետարանի ենթակայության տակ գործում է երաժշտական 6 դպրոց՝ 1310 աշակերտով: Այդ դպրոցներն իրականացնում են արտադպրոցական գեղագիտական դաստիարակություն: Համայնքի տարածքում գործում է «Զբոսայգիներ և պուրակներ» ՀՈԱԿ՝ 5 աշխատակցով:

Համայնքի ենթակայության տակ գործում է 1 գեղարվեստի դպրոց՝ 60 աշակերտով, 1 պարարվեստի դպրոց՝ 62 աշակերտով, Պիոներ պալատ՝ 408 սանով, «Քրեյզի» պարային համույթ՝ 50 սանով, տիկնիկային թատրոն՝ 40 աշխատակցով: Տարեկան տիկնիկային թատրոն այցելում են մոտ 2800 երեխա:

Գյումրիում 17-30 տարեկան երիտասարդները կազմում են քաղաքի բնակչության մոտ 20%-ը: Աշխատատեղերի բացակայության պատճառով նրանց մի մասը ստիպված բռնում է արտագաղթի ճանապարհը և ինքնահաստատվում օտար երկրներում:

Երիտասարդների համար աշխատատեղեր ստեղծելու և ժամանցային հետաքրքիր միջոցառումների կազմակերպման համար համայնքապետարանը կառուցել և շահագործման է հանձնել Երիտասարդական պալատը:

Հիմնախնդիրներ՝

- ժամանակակից ընթերցողական գրականության կարիք.
- տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման ցածր մակարդակ.
- մշակութային շենքերի մաշվածություն.
- ցուցասրահներում և ֆոնդապահոցներում ջերմային ռեժիմի պահպանման դժվարություն.
- թանգարանային նմուշների անվտանգության համակարգի արդիականացման կարիք.
- մշակութային հաստատությունների ջեռուցման համակարգերի ներդրման կարիք.
- երիտասարդների համար աշխատատեղերի բացակայություն.
- երիտասարդների համար ժամանցի կազմակերպման անբավարար վիճակ:

1.14 Ֆիզկուլտուրա և սպորտ

Գյումրի համայնքում գործում են համայնքապետարանի ենթակայության 15 մարզադպրոց, որտեղ աշխատում են 211 մարզիչ-մանկավարժներ, որոնցից 18-ը ՀՀ վաստակավոր մարզիչներ են:

Մարզադպրոցներում մարզվում է շուրջ 2500 մարզիկ: (հավելված 7):

Քանի որ Գյումրու մարզական տնտեսությունը գտնվում էր շատ անմխիթար վիճակում, անցած տարիների ընթացքում, հատկապես վերջին 4 տարիների ընթացքում, մարզադպրոցներում կատարվել են մի շարք նորոգման աշխատանքներ: Չունենալով բավարար մարզական տնտեսություն՝ գյումրեցի մարզիկները բարձրակարգ մարզիչների շնորհիվ անցած 4 տարիների ընթացքում ունեցան բացառիկ հաջողություններ՝ տարբեր տարիքային խմբերում՝

- պատանիների օլիմպիական խաղեր 2014 թվականին՝ 1 չեմպիոն, 1 բրոնզ,
- 2016 թվականի 31-րդ ամառային օլիմպիական խաղեր՝ 1 չեմպիոն, 1 արծաթ,
- Աշխարհի առաջնություններ 2013-2016թթ. 6 ոսկի, 3 արծաթ, 17 բրոնզե մեդալ,
- Եվրոպայի առաջնություններ՝ 18 ոսկի, 21 արծաթ և 24 բրոնզ:

Հիմնախնդիրներ՝

- մարզադպրոցների շենքերի վերանորոգման կարիք.
- մարզագույքի կարիք.
- միջազգային մրցումներ կազմակերպելու համար մրցումային դահլիճի բացակայություն.
- մարզադպրոցների համար ջեռուցման համակարգերի կարիք.
- ֆիզիկական կուլտուրայի և առողջ ապրելակերպի արմատավորման ոչ բավարար մակարդակ:

1.15 Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների (ՈՒԹՀՍ) վերլուծություն

Համայնքի զարգացումն ապահովող միջոցառումների մշակման և իրատեսական արդյունքների հասնելու համար իրականացվել է համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, արտաքին միջավայրի կողմից ընձեռնված հնարավորությունների և սպառնալիքների գնահատում և SWOT (ՈՒԹՀՍ) վերլուծություն

Աղյուսակ 1.15.1

Ուժեղ	Թույլ
• ՀՀ երկրորդ խոշոր քաղաք • Բնակլիմայական զուլ պայմաններ • Խմելու ջրի ներհամայնքային համակարգի առկայություն • Համայնքի գազաֆիկացվածության բարձր աստիճան • Հեռախոսակապի և հեռուստաընկերությունների առկայություն • Օդանավակայանի և երկաթգծի առկայություն • Ոլորտային ենթակառուցվածքների առկայություն • Տեխնիկական բավարար ապահովվածություն ունեցող առողջապահական կառույցների առկայություն • Թեթև արդյունաբերության զարգացման համար ռեսուրսների առկայություն • Շինարարության ոլորտի զարգացման համար ռեսուրսների առկայություն • Ժամանակակից առևտրի և սպասարկման օբյեկտների առկայություն • Տուրիզմի զարգացման համար նպաստավոր պայմաններ • Համայնքային իշխանության պատրաստակամ ներդրողների համար	• Բնակլիմայական ցուրտ պայմաններ • Քաղաքի բրենդավորման բացակայություն • Արտագաղթի բարձր մակարդակ • Տնակային պայմաններում ապրող ընտանիքների մեծ թիվ • Խմելու ջրի և ջրահեռացման համակարգերի վերանորոգման անհրաժեշտություն • Հեղեղատարների և ջրահեռացման համակարգի վատ վիճակ • Անբարեկարգ փողոցների և բակերի առկայություն • Համայնքում կիսակառույցների առկայություն • Վթարային շենքերի առկայություն և տարածքի սեյսմիկ անկայունություն • Հեծանվաուղիների բացակայություն • Սակավ կանաչապատ տարածքներ • Քաղաքում փոշոտվածության բարձր մակարդակ • Սահմանափակ թվով բնապահպանական միջոցառումներ • Համայնքային ենթակառուցվածքների վերանորոգման և գույքի թարմացման անհրաժեշտություն

- նպաստավոր պայմաններ • Անշարժ գույքի ցածր գներ • Տեղեկատվական տեխնոլոգիական կենտրոնի առկայություն • Նախադարձական, միջին մասնագիտական և բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների առկայություն • Մշակութային կենտրոնների առկայություն և հարուստ պատմամշակութային ժառանգություն • Մարզական կառույցների առկայություն և գյումրեցի մարզիկների միջազգային նվաճումներ • Մշակված տեղական երիտասարդական քաղաքականության փաստաթղթերի առկայություն • Երիտասարդական կառույցների ակտիվ գործունեություն • Էժան աշխատուժի առկայություն • Աշխատուժի ավելցուկ • «Գյումրին առանց տնակների» հիմնադրամ • Զարգացող քաղաքացիական հասարակություն • Միակ տարածաշրջանային ուղեղային կենտրոնի առկայությունը քաղաքում	• Ժամանակավոր տնակներում հակահրդեհային անվտանգության պայմանների ապահովման բացակայություն • Բնական ռեսուրսների սակավություն • Սննդի մատուցման ոլորտում հակասանիտարական պայմանների առկայություն • Ծառայությունների մատուցման մշակույթի ոչ բավարար մակարդակ • Գործարար-ակտիվ երիտասարդներ թույլ կապ • Գործազրկության բարձր մակարդակ • Բնակչության վարկունակության անկում • Ներքաղաքային տրանսպորտի անկանոն աշխատանք • Ժամանցի սահմանափակ հնարավորություն հատկապես երեկոյան ժամերին • Ֆինանսական այլընտարանքային միջոցների բացակայություն
Հնարավորություն	Սպառնալիք
• ՀՀ Շիրակի մարզի մարզկենտրոն • Համայնքի աշխարհագրական դիրքը՝ Երևանի և Վրաստանի հետ կապված է միջպետական ճանապարհներով • Սահմանամերձ աշխարհագրական դիրք • Միջպետական ճանապարհահատված • Քաղաքի նկատմամբ ձևավորված դրական իմիջ • Միջազգային համագործակցության ցանցի առկայություն • Ռուսական ռազմաբազայի առկայություն • Տրանսֆերտների մեծ ծավալ • «Հին քաղաք» կոլորիտի վերականգնում • Սթարթափ ծրագրեր • Սպորտի և մշակույթի մայրաքաղաք • Թեթև արդյունաբերության կենտրոն • Զբոսաշրջության զարգացում (համապատասխան կառույցներ, ցուցանակներ) • Սփյուռքի կապիտալի առկայություն և ներգրավում	• Աղքատության բարձր մակարդակ • Գործազրկության բարձր մակարդակ • Սոցիալապես անապահով ընտանիքների մեծ թիվ • Ներդրումների անբավարար մակարդակ • Բնակչության արտագաղթի մեծ տոկոս • Ուղեղների արտահոսք • Սոցիալ-տնտեսական անորոշություն • Սոցիալ-տնտեսական պաշտպանության անկատար համակարգ • Արտաքին աշխարհի անիրազեկվածություն (զբոսաշրջիկների պակաս) • Քաղաքի զարգացման հեռանկարի նկատմամբ բնակիչների անվստահության պակաս • Շրջակա միջավայրի նկատմամբ անտարբերություն • Տարածքի սեյսմիկ անկայունություն • Թուրքիայի սահմանին մերձավորություն • Ֆինանսական այլընտրանքային միջոցների ռեսուրսների բացակայություն

• Նորարար գաղափարների մրցույթներ • «Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ»-ի վարկային և դրամաշնորհային ծրագրի առկայություն • Քույր քաղաքների հետ փոխհամագործակցության հուշագրեր և ծրագրեր • Տարբեր միջազգային կառույցների, հիմնադրամների և բարեգործական կազմակերպությունների հետ իրականացրած ծրագրերի փորձի և համագործակցության ապահովման փոխադարձ պատրաստակամության առկայություն	
---	--

2. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆԸ, ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳՐԻ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

2.1 Համայնքի տեսլականը

Գյումրի համայնքի տեսլականը (հեռահար նպատակը) համայնքի կայուն զարգացումն է, որին համայնքը ձգտում է հասնել 5 տարի հետո:

Համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի իրականացման արդյունքում ուրվագծվող տեսլականը հետևյալն է՝

Գյումրի քաղաքը իր հարուստ պատմամշակութային ժառանգությամբ և ուրույն ճարտարապետական տեսքով՝ ձևավորված նոր որակի քաղաքային միջավայրով, դարձել է առավել գրավիչ բնակիչների, հյուրերի և զբոսաշրջիկների համար:

Համայնքում կրթական, մշակութային և մարզական հաստատությունները շահառու խավերի համար դարձել են առավել մատչելի և որակյալ, երիտասարդության ժամանցի կազմակերպման համար ստեղծվել են հարմար պայմաններ:

Համայնքի բնակիչներն ունեն բարելավված կենցաղային և բնակարանային պայմաններ:

Համայնքում զարգացած են փոքր և միջին արտադրական ձեռնարկությունները, հատկապես տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտը:

Համայնքում Տեղական ինքնակառավարման մարմինների կառավարումը բաց է ու թափանցիկ, բնակիչները մասնակից են ՏԻՄ բոլոր օղակների որոշումների կայացմանը:

2.2 Համայնքի զարգացման ռազմավարությունը

Համայնքի իրավիճակի վերլուծության համար օգտագործվել է SWOT (ՈԻԹՀՍ) վերլուծությունը, որի արդյունքում ընտրվել է համայնքի հնգամյա զարգացման հետևյալ ռազմավարությունը՝ բարեփոխումներ անցկացնելու ճանապարհով հետևողականորեն բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական, մշակութային, առողջ ապրելակերպի և հանգստի պայմանները, համայնքը դարձնել զբոսաշրջության զարգացման կենտրոն՝ մաքուր, բարեկարգ և գրավիչ:

Համայնքի ռազմավարական նպատակներն են՝

- զարգացնել տեղական ինքնակառավարումը,
- զարգացնել մարդկային կապիտալը,
- ստեղծել նոր որակի քաղաքային միջավայր,
- զարգացնել փոքր ու միջին ձեռնարկությունները:

2.3 Համայնքի զարգացման 2017-2021 թվականների գերակայությունները

Ելնելով համայնքի զարգացման ռազմավարական նպատակներից՝ Գյումրու զարգացման 2017-2021 թվականների հիմնական գերակայություններն են՝

- «Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ»-ի վարկային և դրամաշնորհային ծրագրի իրականացումը,
- բնակչության կենսական շահերի ապահովումը, անօթևան ընտանիքներին բնակարաններով ապահովմանը միջոցառումներ օգնություններ տրամադրելու ծրագրերի իրականացումը,
- քաղաքի հեղինակության բրենդավորումը և ներկայացումը,
- տեղական ինքնակառավարման համակարգի որակի և արդյունավետության բարձրացումը,
- համայնքային տնտեսության ենթակառուցվածքների զարգացման ապահովումը,
- համայնքապետարանի կողմից բնակչությանը մատուցվող ծառայությունների որակի էական բարելավումը,
- բարեկարգ և հարմարավետ միջավայրի ապահովումը, այդ նպատակով հանգստի գոտիների ստեղծումը, կանաչ տարածքների պահպանումն ու ավելացումը, շենքերի և բակային տարածքների բարեկարգումը, հարմարավետ և անվտանգ տեղաշարժի ապահովումը,
- համայնքի բնակիչների սոցիալական պաշտպանության ապահովումը, այդ նպատակով սոցիալական ծրագրերի իրագործումը,
- գործարարության և ներդրումների համար բարենպաստ միջավայրի ապահովումը,
- նախադպրոցական կրթական համակարգի շարունակականության ապահովումը,
- համամարդկային և ազգային արժեքների, ազգային ավանդույթների, հոգևոր մշակութային ժառանգության պահպանման և դրանց վերարտադրության ու զարգացման համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը և պատշաճ ներկայացումը,
- առողջ ապրելակերպի խրախուսումը, ֆիզկուլտուրայի և սպորտի զարգացման համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը,

- երիտասարդական ոլորտի մշտական զարգացումը,
- բարեգործության խրախուսում՝ «Գյումրու տարվա մեկենաս» և «Գյումրու պատվավոր մեկենաս» կոչումների շնորհումը
- քույր և գործընկեր քաղաքների հետ արդյունավետ համագործակցության ակտիվացումը, միջազգային լավագույն փորձի ուսումնասիրությունն ու կիրառումը,
- արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության և քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումների մշակում:

3. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ (ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ) ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՄԱՐԶԱՅԻՆ, ՄԻՋՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԾՐԱԳՐԵՐ ՈՒ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

3.1 Հանրապետական և մարզային ծրագրեր

ՀՀ կառավարության 2016թ.-ի հոկտեմբերի 18-ի N 1060-Ա որոշմամբ նախատեսվում է իրականացնել

Քաղաքաշինության ոլորտում

Երկրաշարժի հետևանքով աղետի գոտում անօթևան մնացած ընտանիքների բնակարանային ապահովման պետական աջակցության ծրագրի շարունակական իրականացումը, 2017 թվականին Գյումրի համայնքում ծրագրի ավարտը:

Քաղաքաշինական ոլորտում թույլտվությունների ստացման էլեկտրոնային համակարգի ամբողջական գործարկումը:

2017-2021 թվականների ընթացքում հանրապետության բնակավայրերին գլխավոր հատակագծերով ապահովելու խնդրի ամբողջական լուծումը:

Սպորտի և երիտասարդության ոլորտում

Տարածքային համաչափ զարգացման համատեքստում երիտասարդական ծրագրերի էական ավելացում մարզերում, ինչպես նաև երիտասարդության հիմնախնդիրների լուծման գործընթացներում մարզային երիտասարդների ներգրավածության մակարդակի բարձրացում:

Ներդրումների խրախուսման և պաշտպանության նպատակով

Ներդրումային ծրագրերի ֆինանսավորման աջակցության նպատակով պետության կողմից ներդրումային ֆոնդի ձևավորում՝ հետագայում պետություն-մասնավոր հատված համագործակցությամբ գործող ֆոնդ ունենալու տեսլականով:

ՀՀ Շիրակի մարզի 2017-2019 թվականների պետական բյուջեների հաշվին Գյումրիում նախատեսված է իրականացնել կապիտալ ծրագրեր (*հավելված 8*):

Վարկային և դրամաշնորհային ծրագրերով նախատեսվում է՝

- Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի (այսուհետ՝ ՎԶԵԲ) վարկային և դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակներում 2017-2019 թթ. իրականացվելու են համայնքի ճանապարհների հիմնանորոգման և համայնքի փողոցների արտաքին լուսավորության ցանցի արդիականացման աշխատանքներ:

Ծրագրի հիմնական նպատակն է Գյումրի համայնքում ունենալ անվտանգ երթևեկության կազմակերպման համար բարեկարգ փողոցներ և էներգախնայող արտաքին լուսավորության ցանց:

Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է համայնքի ճանապարհների, դրանց հարակից մայթերի կապիտալ վերանորոգում, կահավորում ճանապարհային երթևեկության համար անհրաժեշտ սարքավորումներով և նշաններով, ինչպես նաև փողոցներում արդիականացնել արտաքին լուսավորության ցանցը, մասնավորապես փոխել հենասյուները, նախատեսել նոր մալուխների անցկացում, էներգախնայող լամպերի օգտագործում, ինչպես նաև կառավարման ավտոմատացված համակարգի ներդրում:

Ճանապարհաշինական ծրագրի իրականացման արդյունքում ակնկալվում է հիմնովին վերանորոգել քաղաքի 16.075 մետր երկարությամբ, 9-18 մետր լայնությամբ թվով տասը փողոց՝ հարակից մայթերով, որոնց ընդհանուր մակերեսը կազմում է 302.274 քառակուսի մետր, համապատասխանաբար 218.176 քառակուսի մետր փողոց, 84.098 քառակուսի մետր մայթ: Հիմնանորոգված փողոցներում նաև անցկացվելու է 15.185 մետր ջրահեռացման համակարգ: Ծրագրով նախատեսվում է հիմնանորոգման ենթակա փողոցների կահավորում ճանապարհային երթևեկության նշաններով: Նախատեսվում է նաև 20 տարիների շահագործման ընթացքում դրանց 5 %-ի վերանորոգման ծախսեր:

Համայնքի արտաքին լուսավորության համակարգը արդիականացնելու արդյունքում նախատեսվում է տեղադրել 1500 հատ նոր հենասյուն՝ վերանայելով գոյություն ունեցող հենասյուների տեղադրությունը և դրանց հեռավորությունները, վերանորոգել թվով 5400 հենասյուն, քանի որ ներկայումս հնարավոր չէ լուսադիոդային լուսատուների միջոցով մինչև 30 մետր հեռավորության վրա անընդհատ, առանց ստվերի լուսավորություն ապահովել երթևեկի և հետիոտնի համար նախատեսված վայրերում:

Բացի նոր հենասյուներ տեղադրելուց, գոյություն ունեցող հենասյուների վերանորոգումից և դրանց միջև եղած հեռավորությունը վերանայելուց՝ նաև նախատեսվում է լուսադիոդային 11500 լուսատուների տեղադրում՝ ապահովելով արդյունավետ և անվտանգ լուսավորության համակարգ:

Նատրիումային լուսատուների փոխարինումը լուսադիոդային ժամանակակից լուսատուներով թույլ կտա առկա լուսատուների 250 վատ միջին էներգիայի ծախսման փոխարեն ծախսել 70-100 վատ, որն արդեն իսկ շուրջ 2.5-3 անգամ կնվազեցնի էներգածախսատարությունը: Այդ առումով կխնայվի ոչ միայն շահագործման. այլ նաև ընթացիկ սպասարկման ծախսերը՝ հաշվի առնելով, որ սնդիկային հիմքով փողոցային լուսատուները ունեն 1.5, նատրիումային լուսատուները՝ 2-5, իսկ լուսադիոդային լուսատուները՝ շուրջ 10 տարվա միջին կյանքի տևողություն:

Ծրագրի շրջանակում նախատեսվում է գոյություն ունեցող մալուխային ցանցի փոխարինում նորով (մոտ 700 կիլոմետր երկարությամբ), որի արդյունքում անվտանգության աստիճանը էականորեն կբարձրանա, ինչպես նաև կբարելավվի քաղաքի արտաքին տեսքը, և այն կդառնա ավելի գրավիչ: Այս գործընթացը ոչ միայն կարևորագույն խնդիր է՝ քաղաքի արտաքին տեսքի և անվտանգության նկատառումներից ելնելով, այլ նաև, այդ սկզբունքից ելնելով, կկանոնակարգվի այլ ենթակառուցվածքներ սպասարկող կազմակերպությունների կողմից անցկացրած տարաբնույթ մալուխների խնդիրը:

Արդիականացման ծրագիրն ամբողջական դարձնելու համար, որպես հաջորդ բաղադրիչ, կարևորվում է նաև համայնքի արտաքին լուսավորության ավտոմատ կառավարման կենտրոնի ստեղծումը, ինչը հնարավորություն կտա առցանց ռեժիմով հետևել լուսատուների հոսանքի բեռին, անջատումներին և այլն:

- Համայնքի ջրամատակարարման աշխատանքներին աջակցում է Գերմանական զարգացման բանկը (KFW), որի կողմից շարունակվելու է իրականացվել համայնքի ջրամատակարարման ստորգետնյա բաշխիչ ցանցի կապիտալ հիմնանորոգման աշխատանքների վարկային ծրագիրը:
- «Արևիկ» նախադպրոցական ուսումնական հաստատության շենքի հիմնանորոգման և «Նանուլիկ» նախադպրոցական ուսումնական հաստատության նոր շենքի կառուցման աշխատանքները ընդգրկվել են Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի ծրագրում:

3.2 Միջհամայնքային ծրագրեր

Երևան քաղաքի վարչական շրջանների, ինչպես նաև Վանաձոր համայնքի հետ նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ ծրագրերը՝

- համագործակցող կողմերի փոխադարձ այցերի կազմակերպում,
- փորձի փոխանակում,
- տեխնիկական, նյութական աջակցության ցուցաբերում,
- մարզամշակութային ծրագրերի ու միջոցառումների իրականացում,
- վարպետության դասընթացների կազմակերպում /ազգային երգ ու պարի, ծեսերի ուսուցում և այլն/:

3.3 Այլ ծրագրեր և միջոցառումներ

- 2017 թվականից նախատեսվում է գործարկել «ՍԱՍՍԵՔՍ» տեքստիլ գործարանը՝ 400 աշխատատեղով:
- 2017 թվականին ավարտվելու է «Ածիկի» գործարանի կառուցումը:
- Նախատեսվում է կարտոֆիլի վերամշակման «FARMFRITES» գործարանի կառուցումը, որը կապահովի նոր աշխատատեղեր ոչ միայն Գյումրի համայնքում, այլև ամբողջ մարզում:
- 2015 թվականից Սիմոնյան կրթական հիմնադրամի կողմից իրականացվելու է «Գյումրի համայնքի հին թատրոնի շենքի և հարակից տարածքի վերակառուցման, վերանորոգման և բարեկարգման ծրագիր»-ը:

Ծրագրի նպատակն է՝ Գյումրի համայնքում Թումո ստեղծարար տեխնոլոգիաների կենտրոն ուսումնական ծրագիր իրականացնելու նպատակով հին թատրոնի շենքի և հարակից տարածքի վերակառուցման, վերանորոգման և բարեկարգման աշխատանքներ իրականացնելը:

Ծրագրի ընդհանուր բյուջեն կազմելու է 960000000 (ինը հարյուր վաթսու միլիոն) դրամ:

Ծրագիրը նախատեսվում է ավարտել մինչև 2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ը:

- Երկաթգծի կուլտուրայի տան շինարարական-վերականգնողական աշխատանքների իրականացման ուղղությամբ ձեռք է բերված համաձայնություն Ռուսաստանի Դաշնության «Արաքս» միության հետ: Շին-վերականգնողական աշխատանքները իրականացվելու է «Արաքս» միության ֆինանսական միջոցներով, և աշխատանքների ավարտից հետո շենքը շահագործման է հանձնվելու «Արաքս» միությանը:
- «Առդա» հիմնադրամի և Գյումրի քաղաքապետարանի միջև կնքված հուշագրով սկսվելու է «Սոցիալական բնակարան» ծրագիրը, որը լինելու է շարունակական:
- Վորլդ Վիժն Հայաստանը նախատեսում է Գյումրիում ներդնել 14.000.000 ՀՀ դրամ Գյումրու երիտասարդների կողմից առաջարկվող ծրագրերի իրականացման նպատակով և ակնկալում է Գյումրու համայնքապետարանի կողմից համաֆինանսավորում:
- «Վորլդ Վիժն Ինթերնեյշնլ» միջազգային բարեգործական կազմակերպության հայաստանյան մասնաճյուղի (այսուհետ՝ ՎՎՀ) և «Մուշ Զարգացման կենտրոն»-ի (այսուհետ՝ «Մուշ» ՀԿ) աջակցությամբ իրականացվել է 2 խմբանոց մանկապարտեզի գործունեություն՝ իրեն անհատույց օգտագործման իրավունքով տրված Մուշ-2 թաղամասի թիվ 42 ավագ դպրոցի տարածքում:

Համայնքապետարանը ևս աջակցել է Մուշ-2 թաղամասում գործող միակ մանկապարտեզի գործունեությանը:

Կողմերի միջև կնքվել է փոխըմբռնման հուշագիր՝ Շիրակի մարզի Գյումրի համայնքի Մուշ-2 թաղամասում գործող միակ մանկապարտեզի գործունեության շարունակականությունն ապահովելու և չորս տարվա ընթացքում այն Գյումրի համայնքի սեփականությանը հանձնելու ուղղությամբ:

Ծրագրի իրականացման նպատակով Գյումրու համայնքապետարանը պարտավորվել է՝

- 2015թ.-ի 4-րդ եռամսյակում Մուշ ՀԿ-ին հատկացնել դրամաշնորհ՝ համայնքապետարանում գործող նորմերին համապատասխան 2 խմբանոց մանկապարտեզի բնականոն գործունեության համար եռամսյակի անհրաժեշտ բյուջեի ընդհանուր գումարի 25 տոկոսի չափով,
- 2016թ.-ին Մուշ ՀԿ-ին հատկացնել դրամաշնորհ՝ համայնքապետարանում գործող նորմերին համապատասխան 2 խմբանոց մանկապարտեզի բնականոն գործունեության համար տարեկան անհրաժեշտ բյուջեի ընդհանուր գումարի 50 տոկոսի չափով,
- 2017թ.-ին Մուշ ՀԿ-ին հատկացնել դրամաշնորհ՝ համայնքապետարանում գործող նորմերին համապատասխան 2 խմբանոց մանկապարտեզի բնականոն գործունեության համար տարեկան անհրաժեշտ բյուջեի ընդհանուր գումարի 75 տոկոսի չափով,
- 2018թ.-ից սկսած Մուշ ՀԿ-ին տարեկան հատկացնել դրամաշնորհ՝ համայնքապետարանում գործող նորմերին համապատասխան 2 խմբանոց մանկապարտեզի բնականոն գործունեության համար տարեկան անհրաժեշտ բյուջեի ընդհանուր գումարի 100 տոկոսի չափով,
- սկսած 2018թ.-ից ՎՎՀ-ն դադարեցնում է մանկապարտեզի գործունեության համար տրվող իր աջակցությունը Մուշ ՀԿ-ին:
 - Հայ-ամերիկյան «Ծնողագուրկ և հաշմանդամ երեխաների Սուրբ Ծնունդ» հիմնադրամի կողմից վերանորոգվելու է «Լապտերիկ» նախադպրոցական ուսումնական հաստատության շենքը

- Հաշմանդամություն ունեցող անձանց «Արմինե» կրթամշակութային ՀԿ-ի հետ համագործակցության ծրագրերի շրջանակներում նախատեսվում է իրագործել և «Հավասար իրավունք, հավասար հնարավորություն» խորագիրը կրող տարբեր միջոցառումներ:

4. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵԼՈՒԾՈՒՄ, ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ և ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄ, ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐՎՈՂ ՇԵՆՔԵՐԻ, ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ և ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ ՕՏԱՐՄԱՆ ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳԻՐ

4.1 Համայնքի 2015-2016թթ. բյուջեների մուտքերի ցուցանիշները և 2017-2021թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումը

Աղյուսակ 4.1.1
միավորը հազ. դրամ

N	Մուտքերի անվանումը	2015թ. փաստ.	2016թ. նախատ.	2016թ. փաստ.	2017թ. նախատ.	2018թ. կանխ.	2019թ. կանխ.	2020թ. կանխ.	2021թ. կանխ.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՄՈՒՏՔԵՐ՝ ԸՆԴԱՄԵՆԸ (I+II+III)*	3261415.0	3331463.8	3233332.5	3173051.3	3230337.3	3298951.4	3371260.1	3446393.9
I.	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ (1+2+3)*	3130224.3	3183463.8	3154332.5	3080873.3	3128337.3	3187451.4	3249760.1	3315393.9
1.	ՀԱՐԿԵՐ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐ	623265.7	640639.8	633710.0	642051.9	668582.0	695513.7	723566.4	752122.4
1.1	Գույքային հարկեր անշարժ գույքից	133665.4	136223.3	136250.0	140064.4	143508.8	148007.6	152773.4	155964.2
	Գույքահարկ շենքերի և շինությունների համար	91016.9	90345.4	90450.0	93921.5	96893.9	101010.5	105376.8	108141.0
	Հողի հարկ	42648.5	45877.9	45800.0	46142.9	46614.9	46997.1	47396.6	47823.2
1.2	Գույքային հարկեր այլ գույքից	358745.7	365218.5	366150.0	367809.7	388774.9	408991.1	429645.2	451771.9
	Գույքահարկ փոխադրամիջոցների համար	358745.7	365218.5	366150.0	367809.7	388774.9	408991.1	429645.2	451771.9

1.3	Ապրանքների օգտագործման կամ գործունեության իրականացման թույլտվության վճարներ	97894.2	105998.0	98510.0	100977.8	103098.3	105314.9	107947.8	111186.3
	Տեղական տուրքեր	97894.2	105998.0	98510.0	100977.8	103098.3	105314.9	107947.8	111186.3
1.4	Ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից այլ պարտադիր վճարներ	32960.4	33200.0	32800.0	33200.0	33200.0	33200.0	33200.0	33200.0
	Պետական տուրքեր	32960.4	33200.0	32800.0	33200.0	33200.0	33200.0	33200.0	33200.0
1.5	Այլ հարկային եկամուտներ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Այլ հարկերից և պարտադիր վճարներից կատարվող մասհանումներ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Հողի հարկի և գույքահարկի գծով համայնքի բյուջե վճարումների բնագավառում բացահայտված հարկային օրենսդրության խախտումների համար հարկատուներից գանձվող տույժեր և տուգանքներ, որոնք չեն հաշվարկվում այդ հարկերի գումարների նկատմամբ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2.	ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐ	2037189.8	2043318.5	2043318.5	1974297.3	1977500.0	1989000.0	2001500.0	2015000.0
2	Ընթացիկ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2.2	Կապիտալ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2.3	Ընթացիկ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ	2037189.8	2043318.5	2043318.5	1974297.3	1977500.0	1989000.0	2001500.0	2015000.0

ա)	Պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ	1866835.1	1966760.5	1966760.5	1966760.6	1977500.0	1989000.0	2001500.0	2015000.0
բ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող այլ դոտացիաներ	170354.7	70429.3	70429.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
գ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)	0.0	6128.7	6128.7	7536.7	0.0	0.0	0.0	0.0
դ)	ՀՀ այլ համայնքների բյուջեներից ընթացիկ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2.4	Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ա)	Պետական բյուջեից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
բ)	ՀՀ այլ համայնքներից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3.	ԱՅԼ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ*	469768.8	499505.5	477304.0	464524.1	482255.3	502937.8	524693.7	548271.6
3.1	Տոկոսներ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3.2	Շահաբաժիններ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3.3	Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ	139543.9	151265.3	150500.0	153953.2	165807.9	179160.2	192120.4	206079.8
	Համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ	107264.8	119331.6	118450.0	118979.9	128736.3	139678.8	149875.4	160666.4

	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետական սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետության և համայնքի սեփականությանը պատկանող հողամասերի կառուցապատման իրավունքի դիմաց գանձվող վարձավճարներ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Այլ գույքի վարձակալությունից մուտքեր	32279.1	31933.7	32050.0	34973.3	37071.7	39481.4	42245.1	45413.4
3.4	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից, այդ թվում	97162.4	102564.0	102004.0	102204.0	102609.0	103157.1	104554.8	105435.3
	Պետության կողմից ՏԻՄ-երին պատվիրակված լիազորությունների իրականացման ծախսերի ֆինանսավորման համար պետական բյուջեից ստացվող միջոցներ	74901.4	75204.0	75204.0	75204.0	75204.0	75204.0	75204.0	75204.0
	Օրենքով սահմանված դեպքերում համայնքային հիմնարկների կողմից առանց տեղական տուրքի գանձման մատուցվող ծառայությունների կամ կատարվող գործողությունների դիմաց ստացվող (գանձվող) վճարներ	22261.0	27360.0	26800.0	27000.0	27405.0	27953.1	29350.8	30231.3
3.5	Վարչական գանձումներ	222533.9	225676.2	213800.0	194466.9	199338.4	204620.5	210018.5	216256.5
	Տեղական վճարներ	185810.3	189676.2	187700.0	179466.9	182338.4	185620.5	189518.5	194256.5

	Համայնքի վարչական տարածքում ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման համար վճարներ	36723.6	36000.0	26100.0	15000.0	17000.0	19000.0	20500.0	22000.0
3.6	Մուտքեր տույժերից, տուգանքներից	3879.8	12500.0	3500.0	5400.0	6000.0	7500.0	9500.0	12000.0
	Վարչական իրավախախտումների համետ ՏԻՄ-երի կողմից պատասխանատվության միջոցների կիրառումից եկամուտներ	3879.8	12500.0	3500.0	5400.0	6000.0	7500.0	9500.0	12000.0
	Մուտքեր համայնքի բյուջեի նկատմամբ ստանձնած պայմանագրային պարտավորությունների չկատարման դիմաց գանձվող տույժերից	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3.7	Ընթացիկ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3.8	Կապիտալ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3.9	Այլ եկամուտներ*	6648.8	7500.0	7500.0	8500.0	8500.0	8500.0	8500.0	8500.0
	Համայնքի գույքին պատճառած վնասների փոխհատուցումից մուտքեր	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե կատարվող հատկացումներից մուտքեր	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված՝ համայնքի բյուջեի մուտքագրման ենթակա այլ եկամուտներ	6648.8	7500.0	7500.0	8500.0	8500.0	8500.0	8500.0	8500.0
II.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԻՐԱՅՈՒՄԻՑ ՄՈՒՏՔԵՐ (1+2+3+4)	131190.7	148000.0	79000.0	92178.0	102000.0	111500.0	121500.0	131000.0

1.	Հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր	12702.8	44540.0	7000.0	15000.0	17000.0	18500.0	19500.0	21000.0
	Անշարժ գույքի իրացումից մուտքեր	12702.8	44540.0	7000.0	15000.0	17000.0	18500.0	19500.0	21000.0
	Շարժական գույքի իրացումից մուտքեր	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Այլ հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2.	Պաշարների իրացումից մուտքեր	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3.	Բարձրարժեք ակտիվների իրացումից մուտքեր	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
4.	Հարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր	118487.9	103460.0	72000.0	77178.0	85000.0	93500.0	102000.0	110000.0
	Հողի իրացումից մուտքեր	118487.9	103460.0	72000.0	77178.0	85000.0	93500.0	102000.0	110000.0
	Ոչ նյութական հարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

*) վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե հատկացվող գումարը չի մտնում բյուջետային ընդհանուր եկամուտների մեջ

4.2 Համայնքային սեփականություն համարվող շենքերի, շինությունների և հողամասերի օտարման հնգամյա ծրագիր

Աղյուսակ 4.2.1

N	Անվանումը	Չափման միավոր	Քանակը	Օտարումը ըստ տարիների				
				2017	2018	2019	2020	2021
1.	Հողամասեր	հեկտար	7.2	1.5	1.3	1.4	1.6	1.5
2.	Շենք, շինություններ	հատ	20	4	4	4	4	4

Համայնքի սեփականություն հանդիսացող կառույցների ցանկը (հավելված 9):

Գյումրի համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի օտարման ենթակա հողամասերը ըստ նպատակային նշանակության

Աղյուսակ 4.2.2

N	Անվանումը	Չափման միավորը	Քանակը
	Հողամասեր (ընդամենը 2017-2021թթ.)	հեկտար	7.5
1.	Բնակելի	հեկտար	3.5
2.	Հասարակական	հեկտար	2.5
3.	Արտադրական	հեկտար	1.2

5. ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

5.1 Քաղաքաշինություն և ճարտարապետություն

Նախատեսվող ծրագրային միջոցառումներ

- Հետիոտնի շարժման անվտանգության նկատառումներից ելնելով՝ ստորգետնյա և վերգետնյա անցումների վերանորոգում.
- Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի վերականգնում Մհեր Մկրտչյան փողոցի նախագծային և շինարարական աշխատանքների (Նժդեհ փողոցից մինչև Խրիմյան Հայրիկ փողոց) իրականացում.
- Նոր գերեզմանատան տարածքի ձեռք բերման հետ կապված աշխատանքների իրականացում.
- Նախկին Տեքստիլ կոմբինատի տարածքի կառուցապատման լուծումների մշակում.
- «Կոմայրի» արգելոցի սահմանների ճշգրտում, հուշարձանների վերահաշվառում, դասակարգում և անձնագրավորում.
- Համայնքի վարչական տարածքի գոտևորման նախագծի մշակում.
- Սավոյան փողոցի պուրակի վերականգնում, շարքվանի վերաշահագործում.
- Համայնքի գլխավոր հատակագծի գոտևորման նախագծին համապատասխան՝ մշակել քաղաքաշինական կարևոր հանգույցների մանրամասն հատակագծման և կառուցապատման նախագծային առաջարկություններ.
- Ամբողջական կառուցապատման նպատակով առանձնացնել հողամասեր ինչպես հասարակական օբյեկտների շինարարության, այնպես էլ բնակելի տների համալիրների համար.
- Վերանայել զբոսայգիների և պուրակների տարածքների ճարտարապետական լուծումները.
- Մշակել ծրագիր և պետական կառավարման մարմիններին ներկայացնել՝ վթարային վիճակում գրավող կամ խիստ վնասված բարձր արժեք ներկայացնող հուշարձան-շենքերի և շինությունների մասնակի վերանորոգման և պահպանության համար

ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՈԼՈՐՏԻ ԿԱՊԻՏԱԼ ԾՐԱԳՐԵՐ

« Գլխավոր հատակագծի և գոտևորման նախագիծ »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** – կանոնակարգել կառուցապատման և հողօգտագործման աշխատանքները
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – համայնքի զարգացման քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի ապահովում, հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացում
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – համայնքի բնակիչներ
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**

ա) համայնքային բյուջե՝ – 35 000 (հազ. դր.)

բ) այլ՝ (հազ. դր.)

5. Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր

Աղյուսակ 5.1.1

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշներ	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Գոտևորման նախագծի մշակում, գլխավոր հատակագծի փոփոխում	35 000	աշխատանքի ծավալ (%)	5	65	15	25		2017	2019

« Սոցիալական բնակարանաշինություն »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

- Ծրագրի նպատակը** – բարելավել համայնքի սոցիալապես առավել խոցելի ընտանիքների կենցաղային պայմանները
- Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – համայնքի սոցիալապես առավել խոցելի անօթևան ընտանիքներին սոցիալական բնակարաններով ապահովում, համայնքի կիսավարտ շենքերի վերանորոգում
- Ծրագրի հիմնական շահառուները** – համայնքի ժամանակավոր կացարաններում բնակվող հաշմանդամ, ծեր և միայնակ քաղաքացիներ
- Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) համայնքային բյուջե՝ – 75 000 (հազ. դր.)
 - բ) այլ՝ «Առդա» բարեգործական հիմնադրամ - 425 000 (հազ. դր.)

5. Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր

Աղյուսակ 5.1.2

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշներ	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Սոցիալական բնակարանների կառուցում	500 000	աշխատանքի ծավալ (%)	23	27	20	20	20	2017	2021

« Գյումրի համայնքի հին թատրոնի շենքի վերանորոգում, «Թումո» կենտրոնի ընդլայնում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** – նպաստել Գյումրի համայնքում ՏՏ ոլորտի զարգացմանը
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – պատանիների և երիտասարդների ինտեգրում ժամանակակից աշխատաշուկային, նորարարական նախաձեռնությունների խրախուսում, համայնքի պատմամշակութային արժեքների պահպանում
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – Գյումրի համայնքի պատանի բնակիչներ և նրանց ծնողներ, ՏՏ ոլորտի մասնագետներ
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) համայնքային բյուջե՝ – (հազ. դր.)
 - բ) այլ՝ «Սիմոնյան կրթական» հիմնադրամ - 960 000 (հազ. դր.)
5. **Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր**

Աղյուսակ 5.1.3

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշներ	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Հին թատրոնի շենքի վերանորոգում	960 000	աշխատանքի ծավալ (%)	21	34	24	21		2017	2020

« Նախկին երկաթուղայինների մշակույթի պալատի վերակառուցում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** – զարգացնել համայնքի մշակութային ենթակառուցվածքները
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – համայնքի մշակութային կյանքի ակտիվացում, մշակույթի զարգացում, պատմամշակութային արժեք ունեցող շենքի վերականգնում
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – համայնքի բնակիչներ
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) համայնքային բյուջե՝ – (հազ. դր.)
 - բ) այլ՝ բարեգործական կառույցներ - 1 200 000 (հազ. դր.)
5. **Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր**

Աղյուսակ 5.1.4

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշներ	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Մշակույթի պալատի վերականգնում	1 200 000	աշխատանքի ծավալ (%)	17	25	25	25	8	2017	2021

« Գյումրու 2-րդ և 3-րդ գերեզմանատների տարածքների ընդլայնում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

- Ծրագրի նպատակը** – կանոնակարգել գերեզմանատների շահագործման աշխատանքները
- Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – գերեզմանատներին հողային ռեսուրսներով ապահովում, գերեզմանատների բարեկարգում
- Ծրագրի հիմնական շահառուները** – համայնքի բնակիչներ
- Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) համայնքային բյուջե՝ – 80 000 (հազ. դր.)
 - բ) այլ՝ (հազ. դր.)
- Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր**

Աղյուսակ 5.1.5

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշներ	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Հողային տարածքների ձեռքբերում և դրանց իրացում	80 000	հա		12	6	6	6	2018	2021

« Պատմամշակութային հուշարձանների վերականգնում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

- Ծրագրի նպատակը** – վերականգնել պատմական միջավայրը
- Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – պատմամշակութային ժառանգության պահպանում, պատմամշակութային արժեքների ներկայացում, զբոսաշրջության խթանում

3. Ծրագրի հիմնական շահառուները – համայնքի բնակիչներ, զբոսաշրջիկներ
4. Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները
 - ա) համայնքային բյուջե՝ – 20 000 (հազ. դր.)
 - բ) այլ՝ մասնավոր ներդրումներ – 480 000 (հազ. դր.)
5. Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր

Աղյուսակ 5.1.6

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Պատմամշակութային հուշարձանների վերականգնում	500 000	աշխատանքի ծավալ (%)	20	20	20	20	20	2017	2021

« Ստորգետնյա անցումների վերակառուցում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. Ծրագրի նպատակը – զարգացնել համայնքի ենթակառուցվածքները
2. Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները – համայնքի բնակչության անվտանգ տեղաշարժի ապահովում, տրանսպորտային երթևեկության կարգավորում
3. Ծրագրի հիմնական շահառուները – Գյումրի համայնքի բնակիչներ, զբոսաշրջիկներ
4. Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները
 - ա) համայնքային բյուջե՝ – (հազ. դր.)
 - բ) այլ՝ մասնավոր ներդրում – 100 000 (հազ. դր.)
5. Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր

Աղյուսակ 5.1.7

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Ստորգետնյա անցումների վերակառուցման աշխատանքներ	100 000	աշխատանքի ծավալ (%)	10	20	20	30	20	2017	2021

« Հասարակական զուգարանների կառուցում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** – զարգացնել համայնքի սպասարկման ենթակառուցվածքները
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – համայնքի սանիտարական վիճակի բարելավում, հարմարավետ միջավայր, զբոսաշրջության խթանում
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – համայնքի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) համայնքային բյուջե՝ – (հազ. դր.)
 - բ) այլ՝ մասնավոր ներդրում – 40 000 (հազ. դր.)
5. **Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր**

Աղյուսակ 5.1.8

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Հասարակական զուգարանների կառուցում	40 000	հատ		1	2	1		2018	2020

5.2 Բնակկոմունալ և շրջակա միջավայրի պահպանություն

Նախատեսվող ծրագրային միջոցառումներ՝

- Գյումրու փողոցային երթևեկության սխեմայի վերանայում, մշակում, քննարկում և հաստատում,
- Համայնքի փողոցների կանաչ գոտիների և այլ համայնքապարկային կառույցների գույքագրում և քարտեզագրում,
- Համայնքի փողոցների սանիտարական մաքրման և աղբահանության աշխատանքները պատշաճ մակարդակով կազմակերպելու համար տարբեր մակնիշների (ծյուն մաքրող, բարձող, մայթ մաքրող, ինքնաթափ, գրեյդեր) և այլ հատուկ նշանակության մեքենա-մեխանիզմների ձեռքբերում,
- Համայնքային աղբավայրի ճանապարհի մշտական մաքրում և հարթեցում,
- Աղբավայր մտնող մեքենաների նկատմամբ վերահսկողության իրականացում, դրանց հաշվառում,

- Փողոցների երթևեկությունը կարգավորելու նպատակով նոր, ժամանակակից վայրկենացուցիչով լուսացուցիչների տեղադրում, երթևեկությունը կարգավորող նշանների թարմացում և ավելացում, փողոցների գծանշումների վերականգնում և թարմացում,
- Համայնքի տարածքում գտնվող թաղային նշանակության փողոցների բարեկարգում,
- Համայնքի արտաքին լուսավորության ցանցի կարգավորում, բարելավում, արդիականացում,
- Բազմաբնակարան շենքերի սպասարկող համատիրությունների հետ կապի ամրապնդում, նրանց աշխատանքների կանոնակարգման և համակարգման նպատակով միջոցառումների կազմակերպում,
- Համայնքային թիվ 3 գերեզմանատան տարածքի ընդլայնում: Գերեզմանոցների տարածքների բարեկարգում, ճանապարհների կառուցում,
- Համայնքում կանաչ գոտիների ընդլայնում. 2017- 21 թթ. նախատեսվում է Գյումրի համայնքում ևս 5 հա կանաչ տարածքների հիմնում, նոր ծառերի տնկում, գազոնների մշակում, ծաղկապատում, թփապատում,
- Կանաչ գոտիներում ոռոգման ցանցերի վերականգնում, կառուցում,
- Կոմունալ համակարգի աշխատանքների բարելավման նպատակով համայնքապետարանի աշխատակազմին պատկանող ավտոպարկի ստեղծում,
- Համայնքապետարանի աշխատակազմին պատկանող ավտոտրանսպորտային միջոցների հիմնական վերանորոգում, փաստաթղթային տնտեսության կարգավորում,
- Գյումրու այգի-պուրակային գոտիները, նաև Ախուրյան գետի ափամերձ հատվածը և Չերքեզի ձորի տարածքը, քաղաքային հանգստի և ժամանցի բարեկիրթ, կանաչապատ և առավել օգտագործելի դարձնելու հետևողական ծրագրի իրականացում,
- Տարածքների բարեկարգում՝ դրանք՝ ներդրում կատարելու պատրաստ կազմակերպություններին կամ ընտանիքներին օգտագործման տրամադրելու ձևով՝ մշտական հսկողության և խրախուսման ձևերի կիրառմամբ,
- Գետակների հարակից տարածքներում թափոններից մաքրման աշխատանքների կազմակերպում և համակարգում,
- Ափամերձ տարածքներում սանիտարական մաքրման՝ աղբակույտների վերացման և աղբահանության աշխատանքների կազմակերպում,
- Քաղաքի տարածքում առկա շինարարական և կենցաղային աղբի չվերահսկվող կուտակումների վերացում,
- Աղբամանների քանակի և աղբամանների շրջակայքում դեռափոխազդի աշխատանքների հաճախականության ավելացում,
- Փողոցային լուսավորության ցանցի ընդլայնում և արդիականացում,
- Իրականացնել բնակիչների իրազեկության բարձրացման միջոցառումներ ու ծրագրեր, այդ թվում՝ գովազդային վահանակների փակցում քաղաքի տարբեր վայրերում, սոցիալական գովազդների նկարահանում ու հեռարձակում տեղական հեռուստաընկերություններով և այլ հնարավոր միջոցներով,
- Ոլորտային փորձագետների, տնտեսագետների ներգրավմամբ իրականացնել քաղաքի բոլոր գետակների մաքրման աշխատանքների համար պահանջվող անհրաժեշտ ծախսերի նախահաշիվ և շահագրգիռ կողմերի ներգրավմամբ մշակել

«Գյումրու գեղականների մաքրման ռազմավարություն» և ծրագիր առաջարկ-պահանջով դիմել ՀՀ կառավարությանը և այլ աղբյուրների,

- աղբահանության ծառայության կազմակերպման գործում Հայաստանում և արտերկրում կիրառվող լավագույն փորձի կիրառման մոդելի մշակում,
- Համայնքի բարեկարգման աշխատանքներին ակտիվ մասնակցություն ցուցաբերած համայնքի բնակիչներին խրախուսում,
- Քաղաքապետարանի քաղաքացիական պաշտպանության կազմակերպման պլանի կազմում,
- Գյումրի համայնքի քաղաքացիական պաշտպանության պլանի կազմում,
- Ուժեղ երկրաշարժերի դեպքում համայնքի բնակչության պաշտպանության կազմակերպման պլանի կազմում,
- Համայնքի ամենամյա գարնանային հնարավոր հեղեղումների կանխարգելման, հետևանքների նվազեցման և վերահսկման միջոցառումների պլանի կազմում:

ԲՆԱԿԿՈՄՈՒՆԱԼ և ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ԿԱՊԻՏԱԼ ԾՐԱԳՐԵՐ

« Փողոցների բարեկարգում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

Փողոցաշինության ծրագիրը կազմվել է՝ ելնելով հետևյալ առաջնահերթություններից՝

- դեպի մանկապարտեզ տանող ճանապարհ,
- դեպի դպրոց տանող ճանապարհ,
- դեպի բուժհաստատություն տանող ճանապարհ,
- գլխավոր փողոցներին շրջանցիկ ճանապարհ,
- գլխավոր փողոցները հատող երկրորդական փողոցներ:

1. **Ծրագրի նպատակը** – ստեղծել նոր որակի քաղաքային միջավայր
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – հարմարավետ և անվտանգ տեղաշարժի ապահովում, զբոսաշրջության գրավչության ավելացում
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – համայնքի բնակիչներ
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) համայնքային բյուջե՝ - 1 267 000 (հազ. դր.)
 - բ) այլ (հազ. դր.)
5. **Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր**

Աղյուսակ 5.2.1

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Մադոյան փողոց (Թումանյան փողոցից Գորկի փողոց)	43 200	կմ	0.43					2017	2017
2.	Մադոյան փողոց (Գորկի փողոցից ՀԷՑ)	27 000	կմ	0.24					2017	2017
3.	Ղանդիլյան 1-ին նրբանցք (Ղուկասյան փողոցից Ղանդիլյան փողոց)	44 000	կմ		0.43				2018	2018
4.	Ղուկասյան փողոց (Գորկի փողոցից Ռուսթավելի փողոց)	14 800	կմ	0.18					2017	2017
5.	Պուշկինի փողոց (Հաղթանակի պողոտայից Մուսայելյան փողոց)	89 000	կմ		0.71				2018	2018
6.	Նեկրասովի փողոց (Սյրեփանյան փողոցից Երևանյան խճուղի)	37 000	կմ		0.29				2018	2018
7.	Իսահակյան փողոց (Ա. Մանուկյան փողոցից Մ. Մկրտչյան փողոց)	24 000	կմ		0.21				2018	2018
8.	Աբովյան փողոց (Ա. Մանուկյան փողոցից Մ. Մկրտչյան փողոց)	61 000	կմ		0.6				2018	2018
9.	Ղորղանյան փողոց (Գորկի փողոցից Ռուսթավելի փողոց)	17 000	կմ		0.16				2018	2018
10.	Շարա-Տալյան փողոցի միջնամաս	52 000	կմ		0.41				2018	2018
11.	Մադոյան փողոց (Տիգրան Մեծ փողոցից Սպարտակի փողոց)	31 000	կմ			0.28			2019	2019
12.	Սարգսյան փողոց (Շիրակացի փողոցից Չերքեզի ծոր)	39 000	կմ			0.35			2019	2019
13.	Թումանյան փողոց (Հաղթանակի պողոտայից Մուսայելյան փողոց)	77 000	կմ			0.64			2019	2019
14.	Մյասնիկյան փողոց (Տերյան փողոցից Գորկի փողոց)	75 000	կմ			0.67			2019	2019
15.	Հակոբյան փողոց (Գորկի փողոցից Ռուսթավելի փողոց)	17 000	կմ			0.15			2019	2019

16.	Այվազովսկու փողոց (Շչերբինա փողոցից Վ. Սարգսյան փողոց)	31 000	կմ			0.24			2019	2019
17.	Հ. Մելքոնյան փողոց (Շիրակացի փողոցից մինչև զինատ)	42 000	կմ				0.35		2020	2020
18.	Մյասնիկյան փողոց (Ռուսթավելի փողոցից մինչև հին ծննդատուն)	44 000	կմ				0.35		2020	2020
19.	Շինարարների փողոց (Կոշտրյան փողոցից Ռ. Դանիելյան փողոց)	86 000	կմ				0.55		2020	2020
20.	Զիվանու փողոց (Տերյան փողոցից մինչև փակուղի)	30 000	կմ				0.27		2020	2020
21.	Տիմիրյազև փողոց (Շչերբինա փողոցից Վ. Սարգսյան փողոց)	64 000	կմ				0.48		2020	2020
22.	Անի թաղամաս 11-րդ փողոց (Պ. Սևակ փողոցից Կարմիր Խաչի շենքեր)	53 000	կմ					0.7	2021	2021
23.	Անի թաղամաս Ա. Խաչատրյան փողոց (Մ. Խորենացի փողոցից մինչև վերջ)	82 000	կմ					1.1	2021	2021
24.	Անի թաղամաս 5-րդ փողոց (Մ. Ավետիսյան փողոցից Տ. Ճարտարապետ փողոց)	70 000	կմ					0.96	2021	2021
25.	Թամանյան փողոց (Զայկովսկի փողոցից Ռեպին փողոց)	27 000	կմ					0.18	2021	2021
26.	Տեքստիլագործների փողոց (Մ. Մկրտչյանի փողոցից Ն. Շնորհալու փողոց)	30 000	կմ					0.2	2021	2021
27.	Կուզնեցովի փողոց (Թեպչերի փողոցից Պավլովի փողոց)	60 000	կմ					0.37	2021	2021

« Կանաչ տարածքների պահպանում և ավելացում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** – բարելավել բնապահպանական միջավայրը
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – հանգստի գոտիների ապահովում, օդի աղտոտվածության նվազեցում, թթվածնի քանակի ավելացում
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – համայնքի բնակիչներ
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**

ա) համայնքային բյուջե՝ – 15 500 (հազ. դր.)

բ) այլ (հազ. դր.)

5. Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր

Աղյուսակ 5.2.2

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Ծառատունկ	15 500	հատ	3500	4000	4450	4850	5300	2017	2021

5.3 Բնակտնտեսություն և համատիրություններ

Նախատեսվող ծրագրային միջոցառումներ՝

- Շենքերի վերանորոգման աշխատանքներին համատիրություններին աջակցություն.
- Բակային տարածքների բարեկարգում.
- Խաղահրապարակների տեղադրում.
- Համատիրությունների կառավարման և ֆինանսական գործունեության վերաբերյալ մեթոդական օգնության կազմակերպում.
- Համատիրությունների գործունեությանը բնակիչների մասնակցության ակտիվացմանը միտված միջոցառումների կազմակերպում.
- Համատիրությունների թափանցիկ գործունեության հաշվետվողականության ապահովում.
- Համատիրությունների կառավարման լավագույն փորձի ծրագրերի մշակում.
- Ժամանակավոր կացարաններում բնակվող ընտանիքների բնակարանային խնդիրների լուծման ծրագրերի մշակում և իրականացում.
- Ժամանակավոր կացարանների ապամոնտաժման աշխատանքների կազմակերպում:

ԲՆԱԿՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ և ՀԱՄԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՊԻՏԱԼ ԾՐԱԳՐԵՐ

« Բազմաբնակարան շենքերի կտուրների վերանորոգում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** – բարելավել բնակարանային տնտեսության վիճակը
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – շենքերի անվտանգության աստիճանի բարձրացում և շահագործման ժամկետի երկարացում, համատիրությունների կայացում
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – համայնքի թվով 150 բազմաբնակարան շենքերի բնակիչներ
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) համայնքային բյուջե՝ – 100 000 (հազ. դր.)
 - բ) այլ՝ համատիրություններ – 50 000 (հազ. դր.)
5. **Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր**

Աղյուսակ 5.3.1

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշներ	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1	Բազմաբնակարան շենքերի տանիքների վերանորոգում	150 000	քանակ	30	30	30	30	30	2017	2021

« Խաղաղապարակների հիմնում և բակերի բարեկարգում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** – ստեղծել երեխաների համար զարգացման միջավայր
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – առողջ ապրելակերպի խրախուսում, երեխաների ներդաշնակ զարգացում, բակերի բարեկարգում
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – համայնքի 3-ից 12 տարեկան երեխաները
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) համայնքային բյուջե՝ – 20 000 (հազ. դր.)
 - բ) այլ (հազ. դր.)
5. **Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր**

Աղյուսակ 5.3.2

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշներ	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		

1	Խաղահրապարակների հիմնում	20 000	քանակ	4	4	4	4	4	2017	2021
---	--------------------------	--------	-------	---	---	---	---	---	------	------

5.4 Տրանսպորտ

Նախատեսվող ծրագրային միջոցառումներ՝

- Միջին տեղադրարողության նոր միկրոավտոբուսներով հագեցած միկրոավտոբուսային երթուղիների կազմակերպում.
- Համայնքում կանգառների թվի ավելացում և բարեկարգում.
- Նոր երթուղային ցանցի հաստատում.
- Ներհամայնքային ավտոբուսային և միկրոավտոբուսային երթուղիների սպասարկման մրցույթների կազմակերպում և անցկացում.
- Երթուղիները սպասարկող կազմակերպությունների որակի բարձրացում.
- Ավտոկայանատեղերի կանոնակարգման միջոցառումների իրականացում.
- Կանգառներում երթուղային ցուցանակների տեղադրում.
- Հասարակական տրանսպորտում հաշմանդամություն ունեցող անձանց սպասարկման մակարդակի բարելավում:

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՈԼՈՐՏԻ ԿԱՊԻՏԱԼ ԾՐԱԳՐԵՐ

« Երթուղային կանգառների և կանգառներում ցուցանակների տեղադրում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** –բարելավել հասարակական տրանսպորտի սպասարկման վիճակը
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – հասարակական տրանսպորտի կանոնակարգված աշխատանք, տրանսպորտից օգտվելու հարմարավետ պայմաններ
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – համայնքի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) համայնքային բյուջե՝ - (հազ. դր.)
 - բ) այլ՝ «Սէյֆ Հոլդինգ» ՍՊԸ – 61 200 (հազ. դր.)
5. **Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր**

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշներ	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Երթուղային կանգառների տեղադրում	60 000	հատ	10	10	10	10	10	2017	2021
2.	Երթուղային կանգառներում ցուցանակների տեղադրում	1 200	հատ	10	10	10	10	10	2017	2021

5.5 Գովազդ, առևտուր և սպասարկում

Նախատեսվող ծրագրային միջոցառումներ՝

- Քաղաքում տեղադրված արտաքին գովազդի գույքագրում և չափագրում.
- Գանձման գործընթացի վերահսկում.
- Ապօրինի տեղադրված գովազդային վահանակների ապամոնտաժում.
- Գովազդային նյութերի բովանդակության վերահսկում.
- Գյումրի քաղաքում տեղեկատվական ուղեցույցների տեղադրում՝ փողոցների անվանումների ցուցանակների, շենքերի համարակալում.
- Քաղաքի մուտքերը խորհրդանշող գովազդային նյութերի տեղադրում:

5.6 Կրթություն

Նախատեսվող ծրագրային միջոցառումներ՝

- Նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների շենքերի վերանորոգում.
- Տնակային պայմաններում գործող հաստատությունների շենքերի կառուցման համար դոնոր կազմակերպություններին ծրագրերի ներկայացում.
- Հաստատություններում ջեռուցման համակարգերի անցկացում.
- Հաստատությունների գույքի թարմացում.
- Մուշ-2 թաղամասում «Վորլդ Վիժն Ինթերնեյշնլ» կազմակերպության մանկապարտեզի՝ համայնքին անցման գործընթացի

շարունակականության ապահովում.

- Մանկապարտեզների բակերի բարեկարգում և խաղահրապարակների թարմացում.
- Նախադպրոցական կրթական և ուսումնամեթոդական գրականության թարմացում.
- «Մուշ Զարգացման կենտրոն»-ի մանկապարտեզի համայնքին անցման շարունակականության ապահովում.
- Նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների հաստիքացուցակների վերանայում:

ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ԿԱՊԻՏԱԼ ԾՐԱԳՐԵՐ

« Մանկապարտեզների շենքերի կառուցում և հիմնանորոգում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** – ապահովել մանկապարտեզ հաճախող երեխաների համար գրավիչ և զարգացնող միջավայր
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – մանկապարտեզ հաճախող երեխաների թվի աճ, կրթական գործընթացի արդյունավետության բարձրացում, անվտանգության պայմանների բարելավում
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – «Արևիկ», «Նանուլիկ», և «Լապտերիկ» մանկապարտեզներ հաճախող մոտ 350 երեխաներ և երեխաների ծնողներ
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) **համայնքային բյուջե՝** - 19 982 (հազ. դր.) համայնքի կողմից ներդրվել է 2016 թվականին, 14 818 (հազ. դր.) 2017 թ.-ին
 - բ) **այլ՝** «Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ» -287 018 (հազ. դր.)
 - 1. «Ծնողագուրկ և հաշմանդամ երեխաների Սուրբ Ծնունդ» հիմնադրամ – 30 000 (հազ. դր.)
5. **Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր**

Աղյուսակ 5.6.1

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1	«Արևիկ» ՀՈԱԿ-ի շենքի հիմնանորոգում	170 000	աշխատանքի ծավալ (%)	90	10				2017	2018
2	«Նանուլիկ» ՀՈԱԿ-ի շենքի կառուցում	200 000	աշխատանքի ծավալ (%)	90	10				2017	2018
3	«Լապտերիկ» ՀՈԱԿ-ի մասնաշենքի հիմնանորոգում	30 000	աշխատանքի ծավալ (%)	90	10				2017	2018

« Կրթական միջավայրի պայմանների բարելավում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** – բարելավել կրթական միջավայրը
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – կրթադաստիարակչական գործընթացի և սանիտարահիգիենիկ պայմանների բարելավում
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – համայնքի բոլոր մանկապարտեզների երեխաները, երեխաների ծնողները և աշխատակիցները
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) համայնքային բյուջե՝ - 30 000 (հազ. դր.)
 - բ) այլ՝ (հազ. դր.)
5. **Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր**

Աղյուսակ 5.6.2

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշներ	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1	Մանկապարտեզների շենքերի ընթացիկ նորոգում	20 000	(հազ. դր.)		5 000	5 000	5 000	5 000	2018	2021
2	Մանկապարտեզների համար գույքի ձեռքբերում	10 000	(հազ. դր.)		2 500	2 500	2 500	2 500	2018	2021

« Մանկապարտեզներում ծնողական վարձավճարների զեղչեր »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** – ապահովել մատչելի նախադպրոցական կրթություն
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – համայնքի ենթակայության նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններ հաճախող երեխաների թվի մինչև 5 % աճ, սոցիալապես անապահով ընտանիքներին աջակցություն
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – նախադպրոցական տարիքի երեխաներ ունեցող սոցիալապես անապահով ընտանիքներ
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) համայնքային բյուջե՝ - 20 000 (հազ. դր.)
 - բ) այլ՝ (հազ. դր.)

5. Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր

Աղյուսակ 5.6.3

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1	Ծնողական վարձավճարների զեղչեր	20 000	(հազ. դր.)	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	2017	2021

5.7 Մշակույթի և երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքներ

Նախատեսվող ծրագրային միջոցառումներ՝

- Պիոներ պալատի շենքի կառուցապատման աշխատանքների շարունակականության կազմակերպում.
- Նկարչական դպրոցի վերանորոգում և ջեռուցման համակարգի անցկացում.
- Նկարչական դպրոցի կահավորում.
- Շաբոյանի պարային համույթի 13 հասարիքների համալրում.
- Կամերային նվագախմբի հիմնադրում.
- Քաղաքային երգչախմբի վերականգնում.
- Քանդակի թանգարանի համալրում.
- 100 տարվա գյումրեցի նկարիչների գործերի տպագրում.
- Խաչատուր Ավետիսյանի սրբապատկերների մեծ ալբոմի տպագրում.
- «Անի» փողային նվագախմբի համալրում.
- «Կոմպասս» գիտահետազոտական, կրթական և խորհրդարարական կենտրոն հասարակական կազմակերպության կողմից մշակված Գյումրու երիտասարդական քաղաքականության հայեցակարգի և ռազմավարության հաստատում.
- Երիտասարդական կազմակերպությունների հետ միջոցառումների կազմակերպում.
- Կոմայրի արգելոց-թանգարանի հիմնական նմուշների պահպանման աշխատանքների կազմակերպում.
- Քույր քաղաքների հետ մշակութային համատեղ ծրագրերի մշակում և իրականացում.
- Հուշ երեկոների անցկացում.

- Մշակութային հիշարժան տարեթվերին, տոներին և հիշատակի օրերին նվիրված միջոցառումներ և հուշ-երեկոների կազմակերպում (հավելված 10):

ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՈԼՈՐՏԻ ԿԱՊԻՏԱԼ ԾՐԱԳՐԵՐ

« Պիոներ պալատի և նկարչական դպրոցի շենքերի պայմանների բարելավում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** – ստեղծել պատանիների համար ստեղծագործական միջավայր
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – խմբակներում ընդգրկված պատանիների թվի աճ, ստեղծագործական ցուցանիշների բարձրացում
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – պատանիների պալատի և նկարչական դպրոցի սաներ, նրանց ծնողներ և ուսուցիչներ
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) համայնքային բյուջե՝ – 50 000 (հազ. դր.)
 - բ) այլ՝ ՀՀ-ում ԱՄՆ և ԳԴՀ դեսպանատներ – 15 800 (հազ. դր.)
5. **Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր**

Աղյուսակ 5.7.1

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Պատանիների պալատի շենքի վերանորոգում	40 000	աշխատանքի ծավալ (%)	80	20				2017	2018
2.	Նկարչական դպրոցի շենքի վերանորոգում	12 000	աշխատանքի ծավալ (%)	100					2017	2017
3.	Նկարչական դպրոցի ջեռուցման համակարգի անցկացում	3 800	աշխատանքի ծավալ (%)	100					2017	2017
4.	Պատանիների պալատի գույքի ձեռքբերում	10 000	աշխատանքի ծավալ (%)	80	20				2017	2018

« Համերգների և փառատոների անցկացում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** – ստեղծել հոգևոր մշակութային կյանքին հաղորդակցվելու պայմաններ
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – մշակութային կյանքի ակտիվացում, հոգևոր մշակութային ժառանգության պահպանում և զարգացում
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – համայնքի բնակչություն, հյուրեր, արվեստագետներ
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) համայնքային բյուջե՝ – 5 200 (հազ. դր.)
 - բ) այլ՝ (հազ. դր.)
5. **Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր**

Աղյուսակ 5.7.2

	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշեր	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Փողային նվազախմբի համերգների անցկացում	1 450	հատ	2	2	2	2	2	2017	2021
2.	Սիմֆոնիկ նվագախմբի համերգների անցկացում	1 750	հատ	2	2	2	2	2	2017	2021
3.	Գուսանների փառատոնի անցկացում	2 000	հատ		1				2018	2018

« Կումայրի արգելոց-թանգարան »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** – ստեղծել քաղաքի պատմամշակութային տեղեկատվական համակարգ
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – քաղաքի անցյալի, ներկայի և ապագայի հանրահոջակում
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – համայնքի բնակիչներ, զբոսաշրջիկներ, գիտաշխատողներ

4. Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները

ա) համայնքային բյուջե՝ – 1 600 (հազ. դր.)

բ) այլ՝ (հազ. դր.)

5. Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր

Աղյուսակ 5.7.3

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշներ	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Գիտահավաքչական աշխատանքներ	300	աշխատանքի ծավալ (%)	20	20	20	20	20	2017	2021
2.	Գիտահետազոտական աշխատանքներ	300	աշխատանքի ծավալ (%)	20	20	20	20	20	2017	2021
3.	Հրատարակչական աշխատանքներ	1 000	աշխատանքի ծավալ (%)	20	20	20	20	20	2017	2021

« Ֆոնդերի հայթայթում և կատալոգների տպագրում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. Ծրագրի նպատակը – ստեղծել Գյումրու մշակութային ժառանգությանը հաղորդակցվելու միջոցներ

2. Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները – պատմամշակութային ժառանգության պահպանում և տարածում

3. Ծրագրի հիմնական շահառուները – համայնքի բնակչություն, հյուրեր, ստեղծագործողներ

4. Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները

ա) համայնքային բյուջե՝ – 9 000 (հազ. դր.)

բ) այլ՝ (հազ. դր.)

5. Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր

Աղյուսակ 5.7.4

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշներ	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Քանդակի թանգարանի ֆոնդի համալրում	1 000	աշխատանքի ծավալ (%)		100				2018	2018
2.	100 տարվա գյումրեցի նկարիչների կատալոգի տպագրում	5 000	աշխատանքի			100			2019	2019

3.	Խաչատուր տպագրում	Ավետիսյանի ստեղծագործությունների	3 000	ծավալ (%) աշխատանքի ծավալ (%)			100			2019	2019
----	----------------------	-------------------------------------	-------	-------------------------------------	--	--	-----	--	--	------	------

5.8 Ֆիզկուլտուրա և սպորտ

Նախատեսվող ծրագրային միջոցառումներ՝

- Մարզադպրոցների համար մարզական գույքի ձեռքբերում.
- Մարզադպրոցների շենքերի և մարզադաշտերի վերանորոգում.
- Մարզադպրոցների ջեռուցման համակարգերի կառուցում և վերանորոգում.
- Մարզադպրոցների ցնցուղների վերանորոգում և կառուցում.
- Մարզադպրոցների տարածքների բարեկարգում.
- Մասնագիտացված նոր մարզադահլիճների կառուցում.
- Լողի մարզադպրոցի լողավազանի ջրախողովակների, պոմպերի նորոգում և փոխարինում.
- Պարի և սպորտային պարերի», «Հրաձգության», «Ծանրամարտի», «Տիգրան Պետրոսյանի անվան շախմատի» մարզադպրոցների մարզադահլիճների վերանորոգում:

ՖԻԶԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՈԼՈՐՏԻ ԾՐԱԳՐԵՐ

« Մարզադպրոցների վերանորոգում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** – բարելավել մարզադպրոցների մարզադահլիճների մարզումային պայմանները
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – մարզական ցուցանիշների բարձրացում, մարզադպրոցներում պատանիների և երիտասարդների ներգրավվածության աճ, առողջ ապրելակերպ
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – Գյումրի համայնքի պատանիներ, մարզադպրոցի սաներ, երիտասարդներ
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) համայնքային բյուջե՝ – 18.000 (հազար դրամ)
 - բ) այլ՝ բարեգործական կազմակերպություններ, ֆեդերացիաներ, ՀԱՕԿ- 246.000 (հազար դրամ)

5. Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր

Աղյուսակ 5.8.1

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշներ	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1.	Գյումրու համայնքապետարանի «Մարմնամարզական մարզաձևերի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Կտուրի, հանդերձարանների նորոգում	4.000	աշխատանքի ծավալ (%)	15	20	20	20	25	2017	2021
2.	Գյումրու համայնքապետարանի «Ալեքսան Հակոբյանի անվան թենիսի և սեղանի թենիսի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Կորդերի, հանդերձարանների, շենքի կոսմետիկ նորոգում	3.000	աշխատանքի ծավալ (%)	15	20	20	20	25	2017	2021
3.	Գյումրու համայնքապետարանի «Ազատ ոճի ըմբշամարտի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Մարզադահլիճների հիմնանորոգում, սանհանգույցի նորոգում, ջեռուցման համակարգի ստեղծում	3.500	աշխատանքի ծավալ (%)	15	20	20	20	25	2017	2021
4.	Գյումրու համայնքապետարանի «Արթուր Ալեքսանյանի անվան հունա-հռոմեական ըմբշամարտի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Մարզադահլիճի կառուցում, տարածքի բարեկարգում	230.000	աշխատանքի ծավալ (%)	15	20	20	20	25	2017	2021
5.	Գյումրու համայնքապետարանի «Սամբո-ձյուդոյի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Դահլիճի հիմնանորոգում, ջեռուցման համակարգի ստեղծում	3.000	աշխատանքի ծավալ (%)	15	20	20	20	25	2017	2021
6.	Գյումրու համայնքապետարանի «Ջրային մարզաձևերի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Լողավազանի հիմնանորոգում, ջրագծերի և պոմպերի, ջրամեկուսացման նորոգում	6.000	աշխատանքի ծավալ (%)	15	20	20	20	25	2017	2021
7.	Գյումրու համայնքապետարանի «Բռնցքամարտի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Մարզադահլիճների նորոգում, տարածքի բարեկարգում, բացօթյա մարզադաշտի ստեղծում	4.000	աշխատանքի ծավալ (%)	15	20	20	20	25	2017	2021
8.	Գյումրու համայնքապետարանի «Արամ Սարգսյանի անվան խաղերի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Մարզադահլիճի հիմնանորոգում, ջերմամեկուսացում, ջեռուցման համակարգի ստեղծում	4.000	աշխատանքի ծավալ (%)	15	20	20	20	25	2017	2021
9.	Գյումրու համայնքապետարանի «Շախմատի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	1.500	աշխատանքի	15	20	20	20	25	2017	2021

	Մարզադպրոցի սենյակների նորոգում		ծավալ (%)							
10.	Գյումրու համայնքապետարանի «Համալիր մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Մարզադահլիճի հիմնանորոգում, ջեռուցման համակարգի ստեղծում, դահլիճի ջերմամեկուսացում:	5.000	աշխատանքի ծավալ (%)	15	20	20	20	25	2017	2021

« Մարզագույքի ձեռքբերում »

(Ոլորտային կապիտալ ծրագրի անվանում)

1. **Ծրագրի նպատակը** – ստեղծել մարզումային լավ պայմաններ
2. **Ծրագրից ակնկալվող արդյունքները** – մարզական ցուցանիշների բարձրացում, մարզադպրոցներում պատանիների և երիտասարդների ներգրավվածության աճ, առողջ ապրելակերպ
3. **Ծրագրի հիմնական շահառուները** – մարզադպրոցի սաները, համայնքի պատանիները
4. **Ծրագրի ֆինանսական աղբյուրները**
 - ա) համայնքային բյուջե՝ – 9.000 (հազար դրամ)
 - բ) այլ՝ բարեգործական կազմակերպություններ, ֆեդերացիաներ, ՀԱՕԿ- 18.500 (հազար դրամ)
5. **Ոլորտային կապիտալ ծրագրի ամփոփագիր**

Աղյուսակ 5.8.2

N	Ոլորտային կապիտալ ծրագրի բաղադրիչ	Բաղադրիչի մոտավոր արժեք (հազ. դր.)	Ցուցանիշներ	Թիրախային արժեքներ					Սկիզբ	Ավարտ
				2017	2018	2019	2020	2021		
1	Գյումրու համայնքապետարանի «Մարմնամարզական մարզաձևերի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Մարմնամարզական գործիքների ձեռքբերում	4.000	(հազ. դրամ)	600	800	800	800	1.000	2017	2021
2	Գյումրու համայնքապետարանի «Ալեքսան Հակոբյանի անվան թենիսի և սեղանի թենիսի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Թենիսի ցանցեր, գնդակներ, ռակետներ, թենիսի սեղաններ	3.000	(հազ. դրամ)	450	600	600	600	750	2017	2021
3	Գյումրու համայնքապետարանի «Ազատ ռճի ըմբշամարտի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Մարզագորգի, տրենաժորների ձեռքբերում	3.000	(հազ. դրամ)	450	600	600	600	750	2017	2021
4	Գյումրու համայնքապետարանի «Արթուր Ալեքսանյանի անվան հունա-հռոմեական ըմբշամարտի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	5.000	(հազ. դրամ)	500	500	500	2.500	1.000	2017	2021

	Ըմբշամարտի մարզագորգերի, ըմբշամարտի այլ հանդերձանքի ձեռքբերում									
5	Գյումրու համայնքապետարանի «Սամբո-ձյուդոյի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Դահլիճի նստատեղերի ձեռքբերում, մարզական գորգի (տատամի) ձեռքբերում, տրենաժորների ձեռքբերում	1.000	(հազ. դրամ)	150	200	200	200	250	2017	2021
6	Գյումրու համայնքապետարանի «Ջրային մարզաձևերի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Լողուղիների ձեռքբերում, տրենաժորների ձեռքբերում, լողավազանի ծածկույթի ձեռքբերում	2.000	(հազ. դրամ)	300	400	400	400	500	2017	2021
7	Գյումրու համայնքապետարանի «Բռնցքամարտի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Մարզական գույքի (ռինգի, բռնցքամարտի պարկերի ձեռքբերում, տրենաժորների ձեռքբերում)	3.000	(հազ. դրամ)	450	600	600	600	750	2017	2021
8	Գյումրու համայնքապետարանի «Արամ Սարգսյանի անվան խաղերի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Բասկետբոլի և վոլեյբոլի գնդակների, ցանցերի (պաշտպանողական), բասկետբոլի վահանակների ձեռքբերում, լուսատախտակի ձեռքբերում	2.000	(հազ. դրամ)	300	400	400	400	500	2017	2021
9	Գյումրու համայնքապետարանի «Շախմատի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Շախմատի սեղանների ձեռքբերում, խաղատախտակների, խաղաքարերի, ժամացույցների, համակարգիչների ձեռքբերում	1.500	(հազ. դրամ)	225	300	300	300	375	2017	2021
10	Գյումրու համայնքապետարանի «Համալիր մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ Հանդբոլի դարպասների, բասկետբոլի վահանակների, գնդակների, պաշտպանիչ ցանցերի, տրենաժորների ձեռքբերում	3.000	(հազ. դրամ)	450	600	600	600	750	2017	2021

6. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀՆԳԱՄՅԱ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ

Իրականացման փուլում գտնվող ծրագրերը ենթարկվում են մոնիթորինգի, որը հնարավորություն է տալիս հսկել ծրագրերի կատարման ընթացքը և անհրաժեշտ փոփոխություններ կատարել: Մոնիթորինգը իրականացվում է համապատասխան կատարողականի ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկություններ հավաքագրելու և ցուցանիշների փաստացի արժեքները թիրախային արժեքների հետ

համեմատելու միջոցով: Համեմատության միջոցով հնարավոր է չափել ծրագրի առաջընթացը, հաջողության աստիճանը, ծրագրով պայմանավորված փոփոխությունները կամ գնահատել ծրագիրն իրականացնողի կատարողականը:

Համայնքի կայուն զարգացման և պարտադիր խնդիրների կատարման մասով մոնիթորինգի պլանը կազմվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման զարգացման նախարարության կողմից:

Ոլորտային կապիտալ ծրագրերի ցուցանիշները և թիրախային արժեքները սահմանված են համայնքի կողմից: Ոլորտային կապիտալ ծրագրերի մոնիթորինգի պլանը (*հավելված 11*) կազմված է համայնքի կողմից, որը սահմանում է մոնիթորինգային ցուցանիշների հավաքագրման հաճախականությունը, աղբյուրն ու մեթոդը:

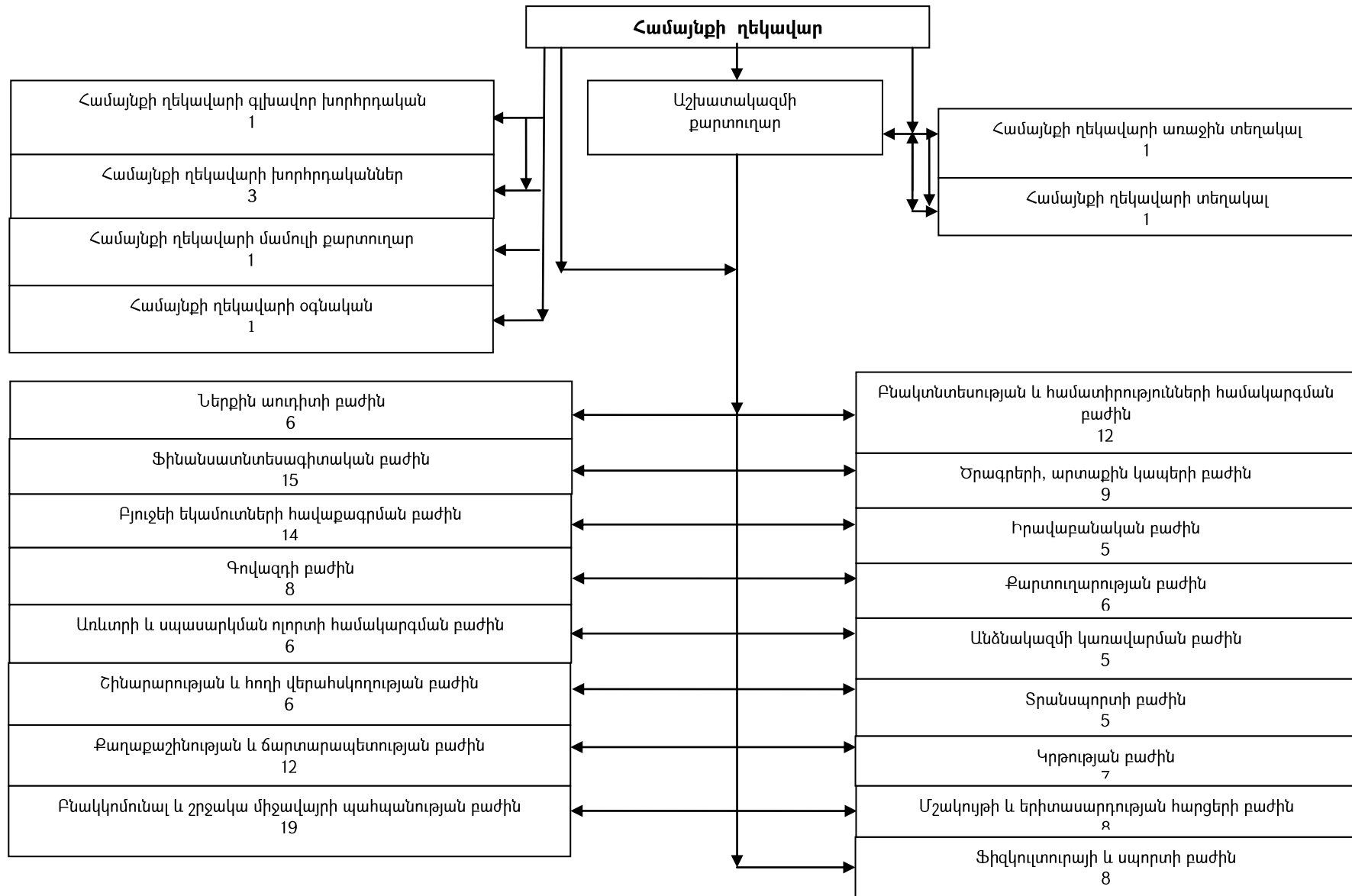
Մոնիթորինգային ցուցանիշների մասին տեղեկություններ պետք է հավաքագրվեն կիսամյակային կամ տարեկան կտրվածքով: Մոնիթորինգի հաշվետվությունը համայնքի ավագանուն պետք է ներկայացվի ամեն տարի՝ հաշվետու տարվան հաջորդող տարվա առաջին եռամսյակում:

Հնարավորություն է ընձեռվելու, որ ծրագրով հատկացվող միջոցների տնօրինումը լինի թափանցիկ և հրապարակային՝ քաղաքացիական հասարակության կառույցների կողմից կարող է ձևավորվել «Գյումրու քաղաքային ճանապարհներ» վարկային համաձայնագրի միջոցների պաշտպանության կոմիտե: Կոմիտեն կարող է մշակել ծրագրի դրամաշնորհային և վարկային միջոցների նպատակային և արդյունավետ օգտագործման մոնիթորինգ անցկացնելու հնարավոր մեխանիզմներ:

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

ՀՀ Շիրակի մարզի Գյումրու համայնքապետարանի
աշխատակազմի կառուցվածքը՝

Հավելված 1

Առանձնացված ստորաբաժանումներ

Ստորաբաժանման անվանում	Հաստիքների թիվ
Սոցիալական աջակցության Գյումրի – 1 տարածքային բաժին	14
Սոցիալական աջակցության Գյումրի – 2 տարածքային բաժին	14
Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման տարածքային բաժին	5

Հավելված 2

Խորհրդանիշները

Զինանշանը, դրոշը և հիմնը հանդիսանում են յուրօրինակ անհատականացման խորհրդանիշներ, որոնք բնութագրում են քաղաքի ինքնատիպությունը և ծառայում են քաղաքի ճանաչելիությանը: Դրանք օգտագործվում են տեղական ինքնակառավարման մարմնի կողմից իր գործունեության ընթացքում, ինչպես նաև տեղացի գործարարների կողմից քաղաքի և իրենց գործունեության արդյունքների հասցեականության հանրայնացման համար: 2001թ-ին համայնքի ավագանու որոշմամբ հաստատվել է քաղաքի զինանշանը՝

Զինանշանի սիմվոլների նշանակությունը հետևյալն է՝

Հովազը - քանի որ Բագրատունիների նստավայրը եղել է Շիրակի մարզում, օգտագործվել է Բագրատունիների զինանշանը,

Կամարը, Արագած սարը և եկեղեցին - օգտագործվել են որպես Գյումրի քաղաքին բնորոշ բնության և ճարտարապետական էլեմենտներ,

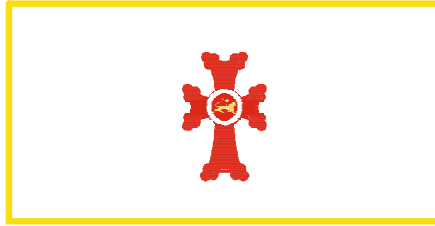
Գ. Լուսավորիչի կանթեղը - օգտագործվել է, քանի որ կա լեգենդ, որ Լուսավորիչի կանթեղը այրվում է Արագածի գագաթների միջև,

Շաղույլը - օգտագործվել է որպես արհեստների և ճշտապահության սիմվոլ,

Զինանշանը ներքևից եզրափակող ցորենի հասկերը – օգտագործվել է որպես լույսի սիմվոլ,

Կամարի աջ և ձախ կողմերում շրջանների մեջ - կրթության և արվեստի սիմվոլներ:

2011թ-ին ավագանու որոշմամբ հաստատվել է քաղաքի դրոշը՝

Գյումրի քաղաքի դրոշը սպիտակ է՝ ոսկեգոծ երիզով,
Կենտրոնում կարմիր խաչ է՝ հովազի ոսկեգույն պատկերով,
Դրոշի լայնության և երկարության չափերի հարաբերությունը 1 : 2,
Սպիտակ գույնը խորհրդանշում է խաղաղ ապրելու կամք,
Կարմիր խաչը՝ ժողովրդի հարատևման և քրիստոնեական հավատքի խորհրդանիշ,
Բագրատունյաց զինանշանը հանդիսացող ոսկեգույն հովազը խորհրդանշում է Հայաստանի անկախությունն ու
պետականությունը:
2013թ-ին ավագանու որոշմամբ հաստատվել է քաղաքի հիմնը՝ «Իմ Գյումրի» երգը (խոսք՝ Հովհ. Շիրազի, երաժշտություն՝ Վլադիլեն Բալյանի):

Հավելված 3

Գյումրու քույր քաղաքների ցանկ

1. Ռուսաստանի Դաշնություն – քաղաք Մոզդոկ – պայմանագիր 2011թ.
2. Իտալիայի Հանրապետություն – քաղաք Նարդո – հուլիսի 2009թ.
3. ԱՄՆ Վիրջինիա նահանգ – քաղաք Ալեքսանդրիա –հոկտեմբեր 1990թ.
4. Բրիտանիայի – քաղաք Աշֆիլդ – համաձայնագիր 1998թ.
5. Արգենտինա – Կորդոբա – համաձայնագիր – 2002թ.
6. Ֆրանսիա – քաղաք Քրեյթեյ – համագործակցության պայմանագիր 2009թ.
7. Բրազիլիայի Դաշնային Հանրապետություն – Օզասկո – պայմանագիր – 2006թ.
8. Բուլղարիա – քաղաք Պլովդիվ – 2004թ.

9. Հունաստան – քաղաք Սալոնիկ – 2000թ.
10. Ռումինիա – քաղաք Պիտեշտ -2012 թ.
11. Բելոստոկ – 2013թ, հունիս
12. Նարդո- 2013թ. դեկտեմբեր
13. Դոմոդեդով – 2014թ. հոկտեմբեր
14. Սիան – 2015թ. հուլիս
15. Գլենդել – 2015թ. հուլիս
16. Պետրոպավլովսկ Կամչատսկի – 2016թ. հունիս
17. Կուրսկ – 2016թ. հուլիս

Հավելված 4

Տեղեկատվություն համայնքի համատիրությունների վերաբերյալ

N	Համատիրության անվանումը	Շենքերի թիվը	Բնակարանների քանակը	Բնակիչների թիվը /մոտավոր/
1	Գյումրի-Կենտրոն	256	6.857	20724
2	Նոր-Անի	80	5.497	5718
3	Բարեկամություն	71	1.241	4600
4	Կարին	54	1.710	3990
5	Գարուն	55	1.235	3700
6	Պրոգրես	14	526	2020
7	Բարձրաբերդ	7	588	2100
8	Երազ	38	1.756	7337
9	Վել-Մանո	43	1.163	3920
10	Հույս	6	185	288
11	Երևանյան	31	431	1350
12	Մուշ-2	23	747	3240
13	Ախթամար	10	221	859

14	Երազանք	2	270	176
15	Լուսաստղ	4	180	154
16	Ղանդիլյան	13	278	1500
17	Շիրակ	9	330	940
18	Արատտա	1	40	
19	Մուսա-Լեռ	108	108	341
20	Միասնություն	3	36	

Հավելված 5

Տեղեկատվություն համայնքային ենթակայության նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների վերաբերյալ

N	Հոսկ Մանկապարտեզ	Խմբերի թիվ	Երեխաների թիվ	Աշխատակիցնե րի թիվ	Շենքային պայմաններ (լավ, վատ, բավ.)	Գույքի վիճակ	Ջեռուցման տեսակ
1	Լապտերիկ	4	101	21	բավարար	լավ	վառարան
2	Ծիածան	5	145	25	բավարար	բավ.	վառարան
3	Թոռնիկ Մանուշակ	5	151	22	լավ	լավ	ջեռուցման համակարգ
4	Ժպիտ	4	110	20	բավարար	բավ.	ջեռուցման համակարգ
5	Լուսաստղիկ	6	157	29	լավ	լավ	ջեռուցման համակարգ
6	Արծազանք	6	185	28	լավ	բավ.	ջեռուցման համակարգ
7	Լիլիթ	4	60	19	բավարար	վատ	վառարան
8	Նանուլիկ	4	72	21	անբավարար	վատ	վառարան
9	Լիանա	4	71	22	բավարար	բավ	վառարան
10	Արևիկ	-	-	18	անբավարար	-	-
11	Արարատ	4	76	26	լավ	բավ	ջեռ. համ. և վառարան
12	Գոհար	5	120	28	լավ	բավ	ջեռ. համ. և վառարան
13	Փարոս	5	110	23	բավարար	բավ	ջեռուցման համակարգ

14	Անի պարտեզ	6	148	28	լավ	լավ	ջեռուցման համակարգ
15	Կարմիր գլխարկ	2	55	13	լավ	լավ	ջեռուցման համակարգ
16	Հենգել և Գրետել	4	91	21	լավ	լավ	ջեռուցման համակարգ
17	Սուրբ Մարիամ	4	49	20	անբավարար	վատ	վառարան
18	Գյումրու մանկիկ	3	63	17	բավարար	բավ	վառարան
19	Էլլիթիա	4	110	21	լավ	լավ	ջեռուցման համակարգ
20	Ձյունիկ	6	123	25	լավ	լավ	ջեռուցման համակարգ
21	Հուսո առագաստ	5	157	22	լավ	լավ	ջեռուցման համակարգ
22	Երազանք	4	65	22	բավարար	բավ	ջեռուցման համակարգ
23	Անուվիկ	3	79	17	բավարար	լավ	ջեռուցման համակարգ
24	Ջանգակ	5	80	24	անբավարար	բավ	վառարան

Հավելված 6

Տեղեկատվություն համայնքապետարանի ենթակայության տակ գտնվող մշակութային հաստատությունների վերաբերյալ

1) Ն. Տիգրանյանի անվան արվեստի դպրոց ՀՈԱԿ	
Աշակերտների թիվը	467
Աշխատողների թիվը	88
Շենքի վիճակը	բավարար
Նորոգման կարիք	2-րդ մասնաշենքի կապիտալ վերանորոգում
Գույքային կարիք	նոր ռոյալ, դաշնամուրներ, փողային, լարային, ժողովրդական նվա գարաններ, տեսա- և աուդիո նվագարկիչներ
2) Ա. Տիգրանյանի անվան թիվ 3 երաժշտական դպրոց ՀՈԱԿ	
Աշակերտների թիվը	172
Աշխատողների թիվը	38
Շենքի վիճակը	բավարար

Նորոգման կարիք	կտուրի վնասված հատվածի վերանորոգման անհրաժեշտություն
Գույքային կարիք	փողային, լարային, ժողովրդական նվագարաններ, տեսա- և աուդիո նվագարկիչներ
3) Ա. Բրուսյանի անվան թիվ 4 երաժշտական դպրոց ՀՈԱԿ	
Աշակերտների թիվը	175
Աշխատողների թիվը	41
Շենքի վիճակը	բավարար
Նորոգման կարիք	դահլիճի և միջանցքների ջեռուցման համակարգի անցկացում, շենքի ընդհանուր հարդարում
Գույքային կարիք	փողային, լարային, ժողովրդական նվագարաններ, տեսա- և աուդիո նվագարկիչներ
4) «Շերամի» անվան թիվ 5 երաժշտական դպրոց ՀՈԱԿ	
Աշակերտների թիվը	209
Աշխատողների թիվը	46
Շենքի վիճակը	բավարար
Նորոգման կարիք	2-րդ մասնաշենքի կապիտալ վերանորոգման և ջեռուցման համակարգի անցկացման
Գույքային կարիք	փողային, լարային, ժողովրդական նվագարաններ, տեսա- և աուդիո նվագարկիչներ, գրասենյակային գույք
5) Ա. Շիշյանի անվան թիվ 6 երաժշտական դպրոց ՀՈԱԿ	
Աշակերտների թիվը	220
Աշխատողների թիվը	51
Շենքի վիճակը	նորակառույց
Նորոգման կարիք	--

Գույքային կարիք	--
6) Խ. Ավերիսյանի անվան թիվ 7 երաժշտական դպրոց ՀՈԱԿ	
Աշակերտների թիվը	163
Աշխատողների թիվը	30
Շենքի վիճակը	բավարար
Նորոգման կարիք	շենքի մի հատվածի մասնակի վերանորոգում և ջեռուցման համակարգի անցկացում
Գույքային կարիք	փողային, լարային, ժողովրդական նվագարաններ, տեսա- և աուդիո նվագարկիչներ, գրասենյակային գույք
7) Ս. Մերկուրովի անվան գեղարվեստի դպրոց ՀՈԱԿ	
Աշակերտների թիվը	65
Աշխատողների թիվը	17
Շենքի վիճակը	գործում է Հովհ. Թումանյանի անվան մանկական գրադարանի նախկին շենքում
Նորոգման կարիք	կապիտալ վերանորոգում
Գույքային կարիք	մուլբերտներ, տումբաներ, ռեկվիզիտներ, գրասենյակային գույք
8) Պարարվեստի դպրոց ՀՈԱԿ	
Աշակերտների թիվը	117
Աշխատողների թիվը	18
Շենքի վիճակը	Բավարար
Նորոգման կարիք	--
Գույքային կարիք	գրասենյակային գույք
9) «Անի» փողային նվագախումբ ՀՈԱԿ	

Աշխատողների թիվը	26
Շենքի վիճակը	ներկայումս գործում է Մ.Մկրտչյանի անվան մարզա-մշակութային պալատում
Նորոգման կարիք	հին փողային գործիքների վերանորոգում
Գույքային կարիք	նոր փողային գործիքներ
10) Ավ. Իսահակյանի հուշատուն-թանգարան ՀՈԱԿ	
Աշխատողների թիվը	7
Շենքի վիճակը	բավարար
Նորոգման կարիք	բակի սալահատակների փոխում, մուտքի նոր դռան տեղադրում
Գույքային կարիք	համակարգիչ
11) Հովհ. Շիրազի տուն - թանգարան ՀՈԱԿ	
Աշխատողների թիվը	8
Շենքի վիճակը	բավարար
Նորոգման կարիք	
Գույքային կարիք	շարժական վահանակներ բացօթյա և ժամանակավոր ցուցադրությունների համար, ցուցադրվող լամպեր, աթոռ, պահարան, գրասեղան
12) Մ. Մկրտչյանի տուն-թանգարան ՀՈԱԿ	
Աշխատողների թիվը	6
Շենքի վիճակը	բավարար
Նորոգման կարիք	պատշգամբի վերանորոգում, մուտքի դռան փոխում, սանհանգույցի վերանորոգում
Գույքային կարիք	հեռուստացույցի, պրոյեկտորի ձեռք բերում
13) Մարիամ և Երանուհի Ասլամազյան քույրերի պարկերասրահ ՀՈԱԿ	
Աշխատողների թիվը	9

Շենքի վիճակը	բավարար
Նորոգման կարիք	պատշգամբի վերանորոգում
Գույքային կարիք	գրասեղան, աթոռ, պահարան
14) «Կումայրի» արգելոց թանգարան	
Աշխատողների թիվը	7
Շենքի վիճակը	Առանձնացված շենքի կարիք
Նորոգման կարիք	Արխիվային նյութերի պահպանման ծախսեր
Գույքային կարիք	Ֆոնդային պահպանման ծախսեր
15) Պիոներ պալատ	
Աշխատողների թիվը	35
Շենքի վիճակը	Նախատեսվող նոր շենքը կիսակառույց է
Նորոգման կարիք	
Գույքային կարիք	Ռեկվիզիտներ, մոլբերտներ, տումբաներ, դիդակտիկ նյութեր՝ կերպարվեստի բաժնի, բեմական հագուստներ՝ պարային խմբերի, լուսաձայնային տեխնիկա՝ «Դեղձանիկ» համույթի, նվագարաններ՝ ժողովագարանների համույթի համար
16) Սպ.Ալիխանյանի անվան Տիկնիկային թատրոն	
Աշխատողների թիվը	38
Շենքի վիճակը	կապիտալ վերանորոգում
Նորոգման կարիք	կապիտալ վերանորոգում
Գույքային կարիք	լուսաձայնային սարքավորումներ
17) Երիտասարդական պալատ	
Աշխատողների թիվը	5
Շենքի վիճակը	բավարար

Նորոգման կարիք	--
Գույքային կարիք	սեղան, աթոռ, ռեկվիզիտներ, գրասենյակային գույք
18) Մ. Արմենի անվ. կենտրոնական գրադարան	
Աշխատողների թիվը	53
Շենքի վիճակը	բավարար
Նորոգման կարիք	մասնակի նորոգում
Գույքային կարիք	առկա ֆոնդերի համալրում և թվայնացման համար անհրաժեշտ տեխնիկայի ներդրում, տեսաձայնային նվագարկիչներ
19) Հրոսայգիներ և պուրակներ	
Աշխատողների թիվը	5
Շենքի վիճակը	--
Նորոգման կարիք	գ ա զ ո ն ն ե ռ ի , խ ա ղ ե ռ ի նորոգում
Գույքային կարիք	նոր կառույցների և խաղերի ձեռքբերում և տեղադրում

Տեղեկատվություն համայնքապետարանի ենթակայության տակ գտնվող մարզադպրոցների վերաբերյալ

N	Մարզադպրոցի անվանումը	Հաստիքների թիվը	Մարզիկների թիվը	Շենքային վիճակը	Մարզա-գույքի վիճակը
1	Գյումրու համայնքապետարանի «Մարմնամարզական մարզաձևերի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	29	190	բավարար	վատ
2	Գյումրու համայնքապետարանի «Պարի և սպորտային պարերի մասնագիտացված մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	12	88	բազան վարձակալությամբ	բավարար
3	Գյումրու համայնքապետարանի «Աթլետիկայի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	21	150	բազան վարձակալությամբ	բավարար
4	Գյումրու համայնքապետարանի «Ալեքսան Հակոբյանի անվան թենիսի և սեղանի թենիսի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	21	187	բավարար	վատ
5	Գյումրու համայնքապետարանի «Հրաձգության մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	19	71	բազան վարձակալությամբ	բավարար
6	Գյումրու համայնքապետարանի «Ազատ ոճի ըմբշամարտի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	24	199	վատ	բավարար
7	Գյումրու համայնքապետարանի «Արթուր Ալեքսանյանի անվան հունա-հռոմեական ըմբշամարտի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	28	197	վատ	վատ
8	Գյումրու համայնքապետարանի «Յուրի Վարդանյանի անվան ծանրամարտի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	23	148	բազան վարձակալությամբ	բավարար
9	Գյումրու համայնքապետարանի «Զրային մարզաձևերի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	24	190	բավարար	բավարար
10	Գյումրու համայնքապետարանի «Սամբո- ձյուդոյի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	22	217	բավարար	բավարար
11	Գյումրու համայնքապետարանի «Բոնցջամարտի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	29	164	բավարար	բավարար
12	Գյումրու համայնքապետարանի «Արամ Սարգսյանի անվան խաղերի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	26	181	բավարար	վատ

13	Գյումրու համայնքապետարանի «Շախմատի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	27	188	բավարար	բավարար
14	Գյումրու համայնքապետարանի «Տիգրան Պետրոսյանի անվան շախմատի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	21	185	բազան վարձակալությամբ	բավարար
15	Գյումրու համայնքապետարանի «Համալիր մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ	16	130	վատ	վատ

Հավելված 8

Տեղեկատվություն ՀՀ Շիրակի մարզի 2017-2019 թվականների պետական բյուջեների հաշվին Գյումրիում նախատեսված կապիտալ ծրագրերի վերաբերյալ

N	ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	2017թ. ծրագրի նախագիծ	2018թ	2019թ
		կանխատեսում Ծրագրի նախագծային արժեքը(հազ. դրամ)		
1	2	3	4	5
1	Գյումրի քաղաքում երկրաշարժից թվով 140 անօթևան ընտանիքների բնակարանային հիմնախնդրի լուծում	980000.0		
	Բազմաբնակարան բնակելի շենքերի հիմնանորոգում			
	այդ թվում՝			

	ք.Գյումրի			
1	Իսահակյան փ. 9 ք/2	460000.0		
2	Տիգրան Մեծի փ. 5 ք/2 (I,II,III մուտքեր)	220000.0		
3	Անտառավան 3 թաղ. 26 ք/2	560000.0		
4	Խրիմյան Հայրիկ փ. 29 ք/2	270000.0		
5	Սայաթ-Նովա փ. 5ա ք/2	135000.0		
6	Ղուկասյան փ. 29 ք/2	85000.0		
7	Գորկու փ. 67 ք/2	560000.0		
8	Գ. Նժդեհ փ. 6 ք/2	270000.0		
9	Խրիմյան Հայրիկ խճղ. 40 ք/2	220000.0		
10	Անտառավան 5 թաղ. 21ա ք/2	170000.0		
11	Անտառավան 5 թաղ. 20ա ք/2	170000.0		
12	Անտառավան 5 թաղ. 14ա ք/2	170000.0		
13	Անտառավան 5 թաղ. 4 ք/2	370000.0		
15	Հանեսողյան փ. 5 ք/2	333000.0		
16	Իսահակյան փ. 7 ք/2		310000.0	

17	Գորկու փ. 101 ք/2		180000.0	
18	Գորկու փ. 107 ք/2		180000.0	
19	Երևանյան խճ 117 ք/2		320000.0	
20	Երևանյան խճ 119ք/2		320000.0	
21	Երևանյան խճ 133ք/2		400000.0	
22	Իսահակյան փ. 8 ք/2		160000.0	
23	Իսահակյան փ. 1 ք/2		260000.0	
24	Իսահակյան փ. 48 ք/2		400000.0	
25	Տիգրան Մեծի փ. 7 ք/2		210000.0	
26	Տիգրան Մեծի փ. 6 ք/2		240000.0	
27	Տիգրան Մեծի փ. 2 ք/2		190000.0	
28	Տիգրան Մեծի փ. 4 ք/2		140000.0	
29	Տիգրան Մեծի փ. 8Ա ք/2 / I, II, IV,մուտք/		195000.0	
30	Տիգրան Մեծի փ. 8 ք/2		550000.0	
31	Տիգրան Մեծի փ. 15 ք/2		60000.0	
32	Տիգրան Մեծի փ. 17 ք/2		60000.0	
33	Տիգրան Մեծի փ. 22 ք/2		60000.0	
34	Տիգրան Մեծի փ. 24 ք/2		60000.0	

35	Տիգրան Մեծի փ. 28 ք/2		60000.0	
36	Տիգրան Մեծի փ. 26 ք/2		60000.0	
37	Սայաթ-Նովա փ. 1 ք/2			95000.0
38	Սայաթ-Նովա փ. 2 ք/2			160000.0
39	Գ. Նժդեհ փ. 8 ք/2			210000.0
40	Գ. Նժդեհ փ.18 ք/2			210000.0
41	Արուսյան փ.141 ք/2			32000.0
42	Արուսյան փ.242 ք/2			140000.0
43	Աճեմյան փ. 26 ք/2			50000.0
44	Գործարանային փ.65 ք/2			110000.0
45	Գայի փ. 17 ք/2			35000.0
46	Գորկու փ. 30 ք/2			80000.0
47	Գորկու փ. 68 ք/2			294000.0
48	Գորկու փ. 71 ք/2			133000.0
49	Գորկու փ. 73 ք/2			260000.0
50	Գորկու փ. 22 ք/2			108000.0
51	26 գիշերօթիկ դպ. 1 ք/2			76000.0
52	26 գիշերօթիկ դպ. 2 ք/2			66000.0

53	Վ. Սարգսյան փ. 1 ք/2			320000.0
54	Վ. Սարգսյան փ. 2 ք/2			260000.0
55	Վ. Սարգսյան փ. 6Ա ք/2			25000.0
56	Վ. Սարգսյան փ. 4 ք/2			190000.0
57	Վ. Սարգսյան փ.8 ք/2			260000.0
58	Կազաչի պոստ 237 ք/2			130000.0
59	Ռիժկով 6 ք/2			70000.0
60	Ռիժկով 5 ք/2			50000.0
61	Ռիժկով 4 ք/2			150000.0
62	Ռիժկով 3 ք/2			75000.0
63	Չելսով 41 ք/2			55000.0
64	Չերազ փ. 4 ք/2			30000.0
65	Չերազ փ. 19 ք/2			275000.0
66	Կեցխովելու 5 ք/2			20000.0
67	Հաղթանակի պող. 2 ք/2			140000.0
68	Հաղթանակի պող. 4 ք/2			265000.0
69	Հաղթանակի պող. 42 ք/2			160000.0
70	Հանեսողյան փ. 22 ք/2			171000.0
71	Կամո փ. 48 ք/2			70000.0

72	Մսի կոմբինատ 5 ք/2			380000.0
73	Շիրակացի փ. 203 ք/2			114000.0
74	Շիրակացի փ. 87 ք/2			244000.0
75	Շիրակացի փ.14 ք/2 դոս			114000.0
76	Շիրակացի փ.16 ք/2 դոս			75000.0
77	Շիրակացի փ.27 ք/2 դոս			65000.0
78	Շիրակացի փ.28 ք/2 դոս			85000.0
79	Շիրակացի փ.35 ք/2 դոս			140000.0
80	Շիրակացի փ.34 ք/2 դոս			56000.0
81	Շիրակացի փ.32 ք/2 դոս			60000.0
82	Շիրակացի փ.29 ք/2 դոս			60000.0
83	Շիրակացի փ.15 ք/2 դոս			90000.0
84	26 կոմիսարների փ. ք/2 97			114000.0
85	Շչեդրինի փ. 8 ք/2			106000.0
86	Շնորհալի փ, 10 ք/2			65000.0
87	Սևերսկի փ. 2 ք/2			152000.0
88	Սևերսկի փ. 3 ք/2			152000.0
89	Ղանդիլյան փ. 10 ք/2			220000.0
90	Ղանդիլյան փ. 21 ք/2			350000.0

91	Ղանդիլյան փ. 23 ք/2			190000.0
92	Ղանդիլյան փ. 24 ք/2			610000.0
93	Ֆրունզե փ. 33 ք/2			123000.0
94	Ղուկասյան փ. 1ա ք/2			380000.0
95	Մուսայելյան փ,169 ք/2			240000.0
96	Մուսայելյան փ,167 ք/2			360000.0
97	Թամանյան փ.65 ք/2			70000.0
98	Թամանյան փ.69 ք/2			140000.0
99	Օզանյան 1ք/2			400000.0
100	Ջիվանու փ. 98 ք/2			120000.0
101	Ջիվանու փ. 91 ք/2			85000.0
102	Թբիլիսյան սիմաֆոր 19			85000.0
103	Աշոցք թաղ 6-1և 6-3 ք/2 /վերանորոգում/			88000.0
	Բնակֆոնդի նորոգում			
1	ք.Գյումրի ք/2 տանիքներ	648000.0		
	Կրթական օբյեկտների մարզադահլիճների կառուցում			
	այդ թվում՝			
1	Գյումրու թիվ 9 հիմնական դպրոց	72000.0		
2	Գյումրու թիվ 28 հիմնական դպրոց	72000.0		
3	Գյումրու թիվ 32 միջնակարգ դպրոց		72000.0	

4	Գյումրու թիվ 38 հիմնական դպրոց		72000.0	
5	Գյումրու թիվ 31 հիմնական դպրոց		72000.0	
	Կրթական օբյեկտների հիմնանորոգում			
1	Գյումրու թիվ 4 հիմնական դպրոց		789024.6	
2	Գյումրու թիվ 8 միջնակարգ դպրոց		357000.0	
3	Գյումրու թիվ 24 հիմնական դպրոց		307800.0	
4	Գյումրու թիվ 17 միջնակարգ դպրոց		299400.0	
5	Գյումրու թիվ 15 միջնակարգ դպրոց	593964.8		
6	Գյումրու թիվ 10 հիմնական դպրոց	264120.0		
7	Գյումրու թիվ 20 միջնակարգ դպրոց	123000.0		
8	Գյումրու թիվ 11 միջնակարգ դպրոց		1278600.0	
9	Գյումրու թիվ 40 միջնակարգ դպրոց		18160.0	
10	Գյումրու թիվ 41 միջնակարգ դպրոց		1259600.0	
11	Գյումրու թիվ 27 միջնակարգ դպրոց		453628.7	
	Մշակութային օբյեկտների կառուցում			
	որից՝			
1	Գյումրու ֆիլիարմոնիայի 1500 տեղանոց համերգային դահլիճի նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերի կազմում	864000.0		
2	ք. Գյումրի Շիրակի երկրագիտական թանգարանի կառուցում, «Շիրակ» հյուրանոցի ապամոնտաժում	1300000.0		

3	ք. Գյումրիի Սևյանի անվ. մշակութային տան վերակառուցում և կայարանամերձ հրապարակի կառուցում	300000.0		
4	«Գյումրու ժողովրդական գործիքներ պետական նվազախումբ» ՊՈԱԿ-ի շենք	300000.0		
5	«Գյումրու պետական սիմֆոնիկ նվագախումբ» ՊՈԱԿ-ի շենք	864000.0		
	Մշակութային օբյեկտների հիմնանորոգում			
	այդ թվում՝			
1	Գյումրու Ս. Մերկուրովի տուն-տանգարանի հիմնանորոգում	35000.0		
2	«Գյումրու ժողովրդական ճարտարապետության և քաղաքային կենցաղի թանգարան» ՊՈԱԿ-ի և Ս. Մերկուրովի տուն-թանգարան մասնաճյուղի շենք	50000.0		
	Մարզական օբյեկտների կառուցում			
	որից՝			
1	«Գյումրու համալիր մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՊՈԱԿ			900000.0
2	ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարության ենթակայության «Գյումրու աթլետիկայի օլիմպիական մանկապատանե կանմարզադպրոց» ՊՈԱԿ	1000000.0		
3	Գյումրու քաղաքապետարանի Յուրի Վարդանյանի անվան ծանրամարտի մարզադպրոց	180000.0		
	Կոմունալ ոլորտ			
1	Թվով 5 աղբավայրերի զարգացման ծրագրի մշակում	18000.0		
2	Գյումրի քաղաքի քարիիզների հետազոտում և նախագծում	129000.0		
3	Ինժեներաերկրաբանական հետազոտություններ և բնակելի տների տեխնիկական վիճակի հետազոտություններ			

4	Մարզի բնակելի շենքերի տեխնիկական վիճակի հետազոտություններ	60000.0		
5	Շիրակի մարզի Գյումրի քաղաքում քաղաքացիական պաշտպանության մարզային շտաբի հիմնանորոգում և արդիականացում (նախագծի հետ մեկտեղ)	120000.0		

Հավելված 9

Տեղեկատվություն համայնքի սեփականություն հանդիսացող կառույցների վերաբերյալ

N	ԿԱՌՈՒՅՑԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	ՀԱՍՑԵ	ՄԱԿԵՐԵՍԻ ՉԱՓ/հա
	Մանկապարտեզներ		
1	«Լապտերիկ» ՀՈԱԿ	Թամանյան փող.15	0.358568
2	«Ծիածան» ՀՈԱԿ	Ղուկասյան փողոց 169/6	0.12592
3	«Թոռնիկ Մանուշակ» ՀՈԱԿ	Մատնիշյան 117	0.118906
4	«Ժպիտ» ՀՈԱԿ	Շչերբինայի փողոց 8	0.383977
5	«Լուսաստղիկ» ՀՈԱԿ	Կ.Դեմիրճյան 25	0.129625
6	«Արձագանք» ՀՈԱԿ	Ա. Խաչատրյան 3	0.463658
7	«Լիլիթ» ՀՈԱԿ	Վ.Սարգսյան 20	0.564709
8	«Նանուլիկ» ՀՈԱԿ	Կոշտոյան 5	0.274788
9	«Լիանա» ՀՈԱԿ	Շիրակացի 127	0.550311
10	«Արևիկ» ՀՈԱԿ	Լազոյի 1	0.498649
11	«Արարատ» ՀՈԱԿ	Կամոյի 5	0.33002
12	«Գոհար» ՀՈԱԿ	Ղանդիլյան 14	0.239863
13	«Փարոս» ՀՈԱԿ	Մնջոյան 204	0.13505
14	«Անի պարտեզ» ՀՈԱԿ	Անի թաղամաս Ե.Չարենցի 5	0.380235
15	«Կարմիր գլխարկ» ՀՈԱԿ	Ֆ.Վերֆելի 3	0.27776
16	«Հենզել և Գրետել» ՀՈԱԿ	Թքիլիսյան խճ.1 թաղ.56/1	0.440744
17	«Սուրբ Մարիամ » ՀՈԱԿ	Շահումյան 296	0.244099
18	«Գյումրու մանկիկ» ՀՈԱԿ	Գորկու 100	0.110574

19	«Էլիթիա» ՀՈԱԿ	Գարեգին Ա-ի 4	0.514450
20	«Ձյունիկ» ՀՈԱԿ	Անի թաղամաս 5 փ. 5/2	0.4075
21	«Հուսո առագաստ» ՀՈԱԿ	Ա. Խաչատրյան 26	0.458996
22	«Երազանք» ՀՈԱԿ	Լիսինյան փ.17	0.17984
23	«Անուլիկ» ՀՈԱԿ	Ջիվանու 144	0.6408
24	«Զանգակ» ՀՈԱԿ	Շահումյան փ.214/12	0.178507
	Մարզադպրոցներ		
25	Հունա-հռոմեական մարզադպրոց	Երևանյան խճուղի 91/1	0.138189
26	Թենիսի և սեղանի թենիսի մարզադպրոց	Տիմիրյազևի փողոց 2/5	0.721613
27	Ա.Սարգսյանի անվ.համալիր մարզադպրոց	Տիմիրյազևի փողոց 27/2	0.203888
28	Շախմատի մարզադպրոց	Սայաթ-Նովա փողոց 4	0.06149
29	Սամբո-ձյուդո մարզադպրոց	Երևանյան խճուղի 133/2	0.616298
30	Մարմնամարզիկ մարզադպրոց	Շահումյան փողոց 214/5	0.1163
31	մարզադպրոց	Աբովյան փողոց 260/1	0.05015
32	մարզադպրոց	Փանյան փողոց 1/2	0.375007
33	մարզահամալիր	Թրիլիսյան խճ.1 թաղ.57/2	0.140814
34	մարզադպրոց	Վ.Սարգսյան փ.54	0,0748, 0,0028, 0,41589
35	մարզադպրոց	Վ.Սարգսյան փ.54	0,0598, 0,0049, 0,415941
	Մշակույթ		
37	1 երաժշտական դպրոց	Ղանդիլյան փ.1 փակ	0.08265
38	2 երաժշտական դպրոց	Աբովյան փողոց 260	0.0131582
39	4 երաժշտական դպրոց	Շերբինայի փող.3	0.187952
40	5 երաժշտական դպրոց	Ռուսթավելի փող. 3	0.146546
41	9 գրադարան	Մեքենավարների փող. 56	0.015351
42	գրադարան	Ջիվանու 78	0.035336
43	Մերկուրովի տուն թանգարան	Աթարբեկյան փող 88	0.3463
44	Ճարտարապետության և կենցաղի թանգարան	Հաղթանակի պողոտա 47	0.2713
45	Տուն-թանգարան	Վարպետաց 91	0.09419
46	Տուն-թանգարան	Վարպետաց 101	0.114992
47	35 գրադարան	Ս.Համբարձումյան փողոց	0.051642
48	մշակույթի կենտրոն /տիկնիկային/	Աբովյան 133/3	0.012246
49	մշակույթի կենտրոն /տիկնիկային/	Աբովյան 133/4	0.21381

50	ակումբ Սևան	Ղանդիլյան 46/6	
	Բնակելի		
51	բնակելի շենք	Սարուխանյան 4	0.132316
52	բնակելի շենք	Հովսեփյան 6	0.070909
53	բնակելի տուն	Գորկու փող. 14	0.048732
54	բնակարան	Անտառավան 3 թաղ. 48/3	0.35328
55	բնակելի տուն	Երկ/գծի 62	0,0242.50
56	բնակելի շենք	Սարուխանյան 6	0.040999
57	բնակելի տուն	Գորկու փող. 39	0.006644
58	բնակելի տան կիսանկուղ	Գորկու 17	
59	նկուղ	Խաղաղության օղակ 2 շենք	
60	նկուղ	Աճեմյան փող. 15	
61	արտադրական	Լալայան փող.1/9	0.039132
62	պահեստ	Կազաչի պոստ 12 դոս	0.044165
63	շենքի կիսանկուղ	Ռուսթավելի փող. 30	0.10505
64	բնակարան	Արագած 7 թաղ.4ա շ.8 բնակ.	61,9 ք.մ.
	Հասարակական		
65	հասարակական	Շահինյան փող 8/2	0.024716
66	հասարակական	Շերամի- 2 թաղ , 1-3 դ. 2.	
67	հասարակական, վարչական շենք	Ծովուկիձե փող. 85/11	0.016484
68	հասարակական, երաժշտական սրահ	Պուշկինի փող. 22	0.007184
69	հասարակական, պատկերասրահ	Աբովյան փողոց 232	0.072326
70	հասարակական	Սարգսյան փողոց 6/1	0.002601
71	հասարակական	Շերամի- 2 թաղ , 1/3 գ. շենք.	
72	հասարակական	Շերամի -2 թաղ.1/3 ա շենք	
73	հասարակական	Շերամի-2 թաղ.1/3 բ շենք.	
74	հասարակական	Մուշ-2 թաղ, 8/1 բ շենք	
75	հասարակական	Ղուկասյան 126	0.04184
76	հասարակական	Ղորղանյան 328/1	0.089477
77	հասարակական	Գորկու փող.30	0.035028
78	հասարակական գեղագիտական դաստ.կենտրոն	Աբովյան փողոց 216	0.064773
79	հասարակական մշակույթի կենտրոն	Աբովյան փողոց 133	0.078802

80	հասարակական շենքի բացվածք	Շերամի-2 թաղ,1/3 բ շենք.	
81	հասարակական ադմինիստրատիվ մասնաշենք	Շիրակացի 162	0.636861
82	հասարակական,տարածք	Ղանդիլյան փող.49 շենք	
83	հասարակական շենքի բացվածք	Շերամի-2 թաղ,1/3 ա շենք.	
84	հասարակական շենքի բացվածք	Շերամի-2 թաղ,1/3 բ շենք.	
85	հասարակական վիրահատական բաժանմունք	Շիրակացի 162/1	0.033551
86	հասարակական հիվանդանոցի գլխավոր մասնաշ.	Օրջոնիկիձե 182	0.198868
87	հասարակական գետնանցում	Գ.Նժդեհի փող.30/3	0.039171
88	հասարակական պոլիկլինիկա	Շիրակացի 201/3	0.125238
89	հասարակական պոլիկլինիկա	Շիրակացի 201	0.125238
90	հասարակական սրահ	Ռիժկովի 1 շ.	
91	Զին կոմիսարիատ	Թումանյան փողոց 15	
92	հասարակական վարչական շենք	Վարդանանց 1	
93	հասարակական, վարչական շենք	Օզանյան փողոց	1.90599
94	ընդհանուր օգտագործման	Ղարսի Խճուղի թիվ 6/3	1.69701
95	կենտրոնական զբոսայգի	Ջիվանու հրապարակ 1	5.92178
96	Գյումրու մարզամշակութային կենտրոն	Իսահակյան փող.թիվ 6/1	0.08551
97	Գյումրու մարզամշակութային կենտրոն	Իսահակյան փող.թիվ 6/3	0.047811
98	Գյումրու մարզամշակութային կենտրոն	Միեր Մկրտչյան 49	0.42396
99	արտադրամաս	Ղանդիլյան փող.5/4	0.834831
100	բուժկետ	Երկ. գծի40/3	0.005513
101	կապի և ազդանշանների ուղեմաս	Երկ. գծի 62/33	0.204766
102	քաղաքաշտպանության պահեստ	Գորկու փող.108/3	
103	Կուրսկի այգի	Բուլվարային փող. 4/4	1.02619
104	հասարակական	Գործարանային նրբանցք 44	0.03996
105	հասարակական	Միեր Մկրտչյան 49/ա	0.42398
106	կիսակառույց շինություն	Մուշ-2 թաղ7/14	
107	կիսակառույց շինություն	Մ.Խորենացի 36Ա	
108	վարչական շենք	Տիգրան Մեծի 9Ա	
109	կիսաքանդ շինություն	Կարսի Խճուղի 1 նրբ 4	
110	լցակայան	Բուլվարային փող.51	
111	ավտովազում	Բուլվարային փող.51/6	

112	բացվածք	Մուշ-2 թաղ8-1գ	
113	68 բնակարան	Մուշ 2 թաղ4-3	
114	բնակելի տուն	Խրիմյան Հայրիկ 6/19	
115	բնակելի տուն	Խրիմյան Հայրիկ 6/18	
116	բնակելի տուն	Խրիմյան Հայրիկ 6/17	
117	հիմք	Ղանդիլյան 20/1	
118	թանգարան	Ջիվանու փող 50	
119	կիսակառույց շենք	Մ.Խորենացի 46/1	
120	կիսակառույց շենք	Մ.Խորենացու 46/գ	
121	գլխավոր մասնաշենք և պահեստ	Ռուսթավելու 84	
122	գլխավոր մասնաշենք	Ռուսթավելու 84/1	
123	շենքի բացվածք	Մուշ 2 թաղ 2-2գ	
124	շենքի բացվածք	Շերամ 2 թաղ 1-3ա	
125	սպասարկման օբյեկտ	Ղարիբջանյան խճ 3/11	
126	երկրագիտական թանգարան	Մյասնիկյան փող.118	
127	1 դպրոց	Աճեմյան 40	
128	հասարակական կառուցապ.	Մհեր-Մկրտչյան 49/3	
129	հատուկ նշանակ.	Ս.Գրիգորյան փող 2/2	

Հավելված 10

Ցանկ

մշակութային հիշարժան տարեթվերի, տոների և հիշատակի օրերին նվիրված միջոցառումների և հուշ-երեկոների

- Ամանորյա միջոցառումներ
- Բանակի օր
- Սուրբ Սարգիս և Գյումրու ծմեռ
- Տերընդեզ
- Ջարդերի զոհերի հիշատակի օր
- Կանանց միջազգային օր

- Թատրոնի միջազգային օր
- Բարեկենդան
- Ջատիկ
- Երկրապահի օր
- Հաղթանակի օր
- Թանգարանային աշխատողի օր
- Հանրապետության տոն
- Երեխաների իրավունքների պաշտպանության օր
- ՀՀ սահմանադրության օր
- Նավասարդ
- Գիտելիքի օր
- Անկախության տոն
- Ուսուցչի օր
- Գյումրու օր
- Երիտասարդների համերաշխության օր
- Ուսանողների միջազգային օր
- Երկրաշարժի զոհերի հիշատակի օր
- Տոնաձառի լույսերի տոնական վառման արարողություն
- Տարեմուտի երեկո
- Նշել հայ մեծանուն գրողների, բանաստեղծների, արվեստագետների, գյումրեցի մեծերի ծննդյան տարելիցները

Հավելված 11

**Ոլորտային կապիտալ ծրագրերի
մոնիթորինգի պլան
(_____ թվական)**

Աղյուսակ 6.1

Ծրագրային բաղադրիչներ	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (t ժամանակի համար)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (t ժամանակի համար)	Ցուցանիշի կատարողական (t ժամանակի համար)	Տվյալների հավաքագրման պարբերականություն		Ցուցանիշի ստացման աղբյուր	Ցուցանիշի ստացման մեթոդ
				կիսամյակային	տարեկան		
1. Քաղաշինություն և							

ճարտարապետություն							
Գլխավոր հատակագծի և գոտևորման նախագիծ					X	քաղաքաշինության բաժին	փաստաթղթային ուսումնասիրություն
Սոցիալական բնակարանաշինություն					X	քաղաքաշինության բաժին, «Առդա» կազմ.	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն
Գյումրի համայնքի հին թատրոնի շենքի վերնորոգում, «Թումո» կենտրոնի ընդլայնում					X	քաղաքաշինության բաժին	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն
Նախկին երկաթուղայինների մշակույթի պալատի վերակառուցում					X	քաղաքաշինության բաժին	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն
Գյումրու 2-րդ և 3-րդ գերեզմանատների տարածքների ընդլայնում					X	քաղաքաշինության բաժին, «Հավերժ հիշատակ» ՓԲԸ	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն
Պատմամշակութային հուշարձանների վերականգնում					X	քաղաքաշինության բաժին	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն
Ստորգետնյա անցումների վերակառուցում					X	քաղաքաշինության բաժին	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն
Հասարակական զուգարանների կառուցում					X	քաղաքաշինության բաժին	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն
2.Բնակկոմունալ և շրջակա միջավայրի պահպանություն							

Փողոցների բարեկարգում					X	բնակկումունալ բաժին	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն
Կանաչ տարածքների պահպանում և ընդլայնում				X		բնակկումունալ բաժին, շահառուներ	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն, հարցում
3. Բնակտնտեսություն և համատիրություններ							
Բազմաբնակարան շենքերի կտուրների վերանորոգում					X	բնակտնտ. և համատիրություն. բաժին, համատիրություններ, շահառուներ	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն, հարցում
Խաղահրապարակների հիմնում և բակերի բարեկարգում					X	բնակտնտ. և համատիրություն. բաժին, համատիրություններ, շահառուներ	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն, հարցում
4. Տրանսպորտ							
Երթուղային կանգառների և կանգառներում ցուցանակների տեղադրում					X	տրանսպորտի բաժին, շահառուներ	փաստացի ուսումնասիրություն, հարցում
5. Կրթություն							

Մանկապարտեզների շենքերի կառուցում և հիմնանորոգում					X	քաղաքաշին. և կրթութ. բաժին, ՀՈԱԿ-ներ	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն
Կրթական միջավայրի պայմանների բարելավում					X	Ֆինտնտ. բաժին և կրթութ. բաժին, ՀՈԱԿ-ներ	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն
Մանկապարտեզներում ծնողական վարձավճարների զեղչեր				X		Ֆինտնտ. բաժին և կրթութ. բաժին ՀՈԱԿ-ներ, շահառուներ	փաստաթղթային ուսումնասիրություն և հարցում
6. Մշակույթ և երիտասարդություն							
Պատանիների պալատի և նկարչական դպրոցի շենքերի պայմանների բարելավում					X	քաղաքաշին. և մշակույթի բաժին, ՀՈԱԿ-ներ	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն
Համերգների և փառատոների անցկացում				X		մշակույթի բաժին, շահառուներ	փաստացի ուսումնասիրություն և հարցում
Կումայրի արգելոց թանգարան					X	մշակույթի բաժին, ՀՈԱԿ	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն
Ֆոնդերի հայթայթում և կատալոգների տպագրում					X	մշակույթի բաժին, ՀՈԱԿ	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն
7. Ֆիզկուլտուրա և Սպորտ							

Մարզադպրոցների վերանորոգում					X	քաղաքաշին. և սպորտի բաժին, ՀՈԱԿ-ներ	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն
Մարզագույքի ծեղքերում					X	Ֆինտնտ. և սպորտի բաժին, ՀՈԱԿ-ներ	փաստացի և փաստաթղթային ուսումնասիրություն